ОВЕТ ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ШЭНЭ ИЛАЛТА

МБУУЛИНАЙ „СОЮЗ-10" ГЭЖЭ ОНГОСО ДЭЛХЭЙДЭЭ БУСАЖА ЕРЭБЭ

МБУУЛИНДА ШЭНЖЭЛГЭ ХЭХЭ «САЛЮТ» Э СТАНЦИИН НИИДЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

...втнар нүхэд Владимир Александро...нов, Алексей Станиславович Ели...май Николаевич Рукавишников гэг...ридэһэн экипажаар жолоодогдон «Союз-10» гэжэ замбуулинай онгосо станцитай хамта научно-техническэ ...нүүдэй программа бэелүүлжэ дүүр...үлээр 1971 оной апрелиин 25-да, ... сагаар 2 час 40 минутада, Совет...й газар дээрэ Караганда хотоһоо ...гуур 120 километртэ дорьбоогүй ...угаа. Бууһанай һүүлээр космонавт...э махабадынь һайн байна.

...элгын үедэ хэгдэһэн шэнжэлэлгэ... замбуулинда шэнжэлгэ хэхэ «Са...итай хамта хүдэлмэрилхэ ниитэ ... нэгэ шатань болоно.

... станцитай хамта хоёр сүүдхын ... ниидэлгын үедэ замбуулинай онго...томат станциин харилсан бэдэрэл...юо дүтэлхэ, ойротон шададаха. ... ба тусгаарлан һалаха оньһон тү...үүдэй хэр һайнаар хүдэлдэг бай...ха хэдэ хэдэн шэнжэлгэнүүд хэгдээ. ... 23-да, Дэлхэй шадархи замбуули... оройһоной һүүлээр, космонавтнууд ...эхи түхеэрэлгэнүүдые шалгаһан, ...ой апрелиин 19-дэ Дэлхэйе тойрон замбуулинай замда гаргагдаһан станцитай хамта туршалгануудые ... замбуулинайнгаа онгосые бэлдэ...

...10» гэжэ замбуулинай онгосо апре...э Москвагай сагаар 4 час 47 мину... замбуулинай «Салют» станцитай ...ан байгаа. Замбуулинай аппара...галдалга хоёр шататайгаар бэе... Түрүүшын шатада замбуули...ын 180 метртэ хүрэтэр «Салют» ... ойротолсолго автомат аргаар залан ...гуримаар бэелүүлэгдээ. Саашанхи ...лгэ ба ойротон шадардалгые онго...х гүйсэдхөө.

...онгосо» гэжэ замбуулинай түхеэрэлгэ залгалдаһан зандаа 5 час 30 минутын турша соо ниидэжэ үргэлжэлһэн байна. Энэ ниидэлгын үедэ борт дээрэхи түхеэрэлгэнүүд шалгагдаа, динамическа тодорхойлгонууд сэгнэгдээ.

Тус экипаж түсэбтэ туршалгануудые хэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр, залгалдааень болюулжа, «Союз-10» онгосые станциһаа тусгаарлан холодхоо.

«Союз-10» онгосо дээрэ тодхогдоһон, газаа талын телевизинно камерануудай туһаламжаар хамта ниидэлгын ба аппарадуудай тусгаарлан һалаха үедэ «Салют» станциин дүрэ зурагууд ба бүридэлэйнь зарим зүйлнүүд Газар дэлхэй худар дамжуулагдаа.

Космонавтнууд «Союз-10» гэжэ онгосын ниидэжэ ябаха үедэ түсэбөөр хараалагдаһан адаглалганууд туршалгануудые хэһэн, фото, кино зураг буулгаһан байна.

Туршалгануудые хэхэ программын дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, «Союз-10» онгосые Газар дэлхэйдэ буулгаха бэлэдхэлэй ябуулганууд хэгдээ. Онгосын экипаж тэрэнэйнгээ зүг шэгые залаһан, Москвагай сагаар 1 час 59 минутын үеэр хадуулгын оньһон түхеэрэлгэ хүдэлгэжэ эхилһэн байгаа. Двигателиин хүдэлхөө болиһоной, онгосын таһагуудай тусгаарлагдаһанай һүүлээр, буулгын аппарат Газар дэлхэй тээшэ шэглэн ниидэжэ эхилээ. Агаарта аэродинамическа хадуулгын хэгдэһэнэй һүүлээр парашютна түхеэрэлгэнүүд хүдэлгэгдэһэн, тиигээд Газарта ойротохо үеэр дорьбоогүй буулгын двигательнүүд хүдэлгэгдэһэн байна. Буулгын аппарат даамгай зохидоор ниидэһээр уридшалан хараалагдаһан районд газар дээрэ буугаа.

Космонавтнуудай бууһан газарта бэдэрэлгын бүлэг, спортивна комиссарнууд, хэблэлэй түлөөлэгшэд болон ханинарынь угтаа.

Замбуулинай «Сюз-10» гэжэ онгосын ниидэлгэ дүүрэбэ. «Салют» гэжэ замбуулинай станцитай хамта туршалганууд хэгдэжэ үргэлжэлхэ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гараба

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 99 (13416) | 1971 оной апрелиин 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦК-ДА, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

«Мал ажалай продуктнуудые промышленна гуримаар үйлэдбэрилгэ хүгжөөхэ тухай», «Үндэгэ ба шубуунай мяха промышленна гуримаар саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоолнуудые абаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим область, хизаар, республикануудай колхоз, совхозуудта саашадань мал ажалые томодхохо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо, гахайн, үхэрэй мяха, һү промышленна гуримаар үйлэдбэрилдэг, мал ажалай бүхыдөө оньһожоруулагдаһан томо тусхай байра түхеэрэлгэнүүдые бии болгохо, мүн шубуудай фабрикануудые бариха хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абадаг болохо арга олгогдоо. Мүн үбһэ тэжээл багаар гаргажа, үхэр мал, шубуудые харууһалдаг хүнүүдые үсөөрүүлжэ, үйлэдбэриин байра, оньһон түхеэрэлгэнүүдые ашаүрэтэйгөөр хэрэглэжэ, абтаһан продукциһаа ашаг олзо ехээр оруулдаг болохо аргатай б о л о г д о о. СССР-эй Птицепромой мэдэлэй ажахынуудта 1970 ондо бүхыдөө 10,7 миллиард үндэгэн, 294 мянган тонно шубуунай мяхан абтаһан байна. Шубуудай олохон фабриканууд тахяа бүриһөө жэлдээ 200—265 үндэгэ абажа, 10 үндэгэн бүридэ 1,7—2,1 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол гаргашална.

Мүнөө орон доторнай машина бүтээлгын, барилгын индустриин, холимол тэжээл, микробиологическа зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ промышленностиин нилээд хүгжөөд байһан үедэ энэ табан жэл соо адууһа малай томо байра болон түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай фабрикануудые олоор бариха - арга олдоо. Энээнэй ашаар адууһа малһаа саашадаа ашаг шэмэ бүри ехээр абаха, хүдөө ажахыдахи техническэ дэбжэлтые эрид хурдадхаха арга боломжо нээжэ үгэбэ.

Область, хизаар, республикануудай колхоз, совхоз бүхэндэ мал ажалай продуктнуудые саашадань улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тушаа тодорхой хэмжээнүүдые абахын хажуугаар, мал ажалые саашадань томодхохо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо, городууд шадарай колхоз, совхозуудта гахайн мяха үйлэдбэрилхэ, үхэр мал олоор шахан таргалуулха, һү ехээр һааха томо байра, түхеэрэлгэнүүдые бии болгохо гээшэ нютагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Адууһа малһаа, шубуу үсхэбэрилгэһөө эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр абадаг болохо зорилгоор промышленна гуримаар мяха, һү үйлэдбэрилхэ гүрэнэй 1170 томо байра, түхеэрэлгэнүүдые бариха, мүн 585 шубуудай фабрикануудые шэнээр бариха, үргэдхэхэ тухай республиканууд болон хизаар, областьнуудай, СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, СССР-эй Госпланай дурадхалые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет һайшаан дэмжээ. Тиигэжэ 1975 ондо СССР-эй Птицепромой мэдэлэй ажахынуудта 19,2 миллиард үндэгэ, 600 мянган тонно (амидын шэгнүүрээр) шубуунай мяха үйлэдбэрилдэг болохо, тиихэдэ гүрэнэй тусхай малай байра, түхеэрэлгэнүүдтэ 1,3 миллион тонно (амиды шэгнүүрээр) мяха, 2,1 миллион тонно һү абадаг болохоор хараалагдана.

Мал ажалай томо байрануудые, шубуудай фабрикануудые бариха хүдэлмэри СССР-эй Хүдөөгэй барилгын министерство, СССР-эй Барилгын министерство, СССР-эй Хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын министерство, СССР-эй Электрификациин болон энергетикын министерство, Газай промышленностиин министерство, Транспортна барилгын министерство, СССР-эй Мелиораци ба уһанай ажахын министерство, Дунда машина бүтээлгын министерство, СССР-эй ой модоной ба модо үйлэдбэрилгын промышленностиин министерствын, мүн Главмособлстрой, Главленинградстрой болон Главташкентстрой барилгын организацинуудта даалгагдана.

Гүрэнэй мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүд, шубуудай фабрикануудай барилгын болзор эхилһээр гурбан жэлһээ дээшэ үргэлжэлхэ ёһогүй гэжэ тогтоогдоно.

Энэ тогтоолоор табигдаһан даабариие дүүргэхээр хараалан, гүрэнэй мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүд, шубуудай фабрикануудые барихын тула капитальна мүнгэ зөөри, материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые хэрэгтэй соонь таһалжа үгэхөөр түсэбүүд дотороо хараада абалсаха гэжэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдана.

Гүрэнэй мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай фабрикануудые барихынгаа хажуугаар, колхозууд болон колхозууд хоорондын малай байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай оньһожоруулагдаһан фермэнүүдые бариха тухай СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын хабаадалгатайгаар хаража үзэхэ гэжэ нютагуудай партийна, советскэ, ажахын органуудта дурадхагдана. Тиихэдээ эдэ барилгануудые бүтээхэ тодорхой хэмжээнүүдые зохёохо, тэрээн соогоо колхозууд хоорондын барилгын организацинуудые энэ хүдэлмэридэ хэрэглэхын хажуугаар, мүн гүрэнэй подрядна барилгын организацинуудые хабаадуулхаар хараалха байна.

Арадай ажахын түсэбүүдэй, мүн тэдэ тусхайта министерствэнүүдэй подрядна хүдэлмэриин түсэбүүдэй проект дотор колхозуудай, колхозууд хоорондын малай байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай оньһожоруулагдаһан фермэнүүдые бариха, тэдэниие хэрэгтэй машина, оньһон түхеэрэлгэнүүдээр, барилгын деталь, хэрэгсэлнүүдээр хангаха асуудалые СССР-эй Госплан, СССР-эй Госснаб, Союзсельхозтехникэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд хараадаа абалсаха зэргэтэй.

Олон ондоо типовой проектнүүдэй гарахагүйн тула СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, мүн СССР-эй Госстрой мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай фабрикануудые бариха тусхай типовой проект зохёохо ёһотой. Тиигэжэ суглуулагдамал деталь, конструкцинуудые олоор бүтээн гаргаха арга боломжо бии болгохо хэрэгтэй, мүн тэдэндэ оньһожоруулга хэхэ хүсэд бүридхэгдэһэн түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэдэ таарамжатай байха. Мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүд, шубуудай фабрикануудые бариха проектно-сметнэ документаци зохёохо, баталхадаа, иимэрхүү барилгануудые бүтээхэ, ашаглаха талаар Эхэ оронойнгоо, хилын саанахишье гүрэнүүдтэ бии байһан түрүү дүй дүршэлые хараада абалсаха байна.

Технологическа лининүүд болон агрегадуудые, автомадаар хүдэлгэхэ, хүтэлэн ябуулха оньһон түхеэрэлгэнүүдые, зарим машина, түхеэрэлгын конструкцинуудые, түсэблэлгын, тоо бүридхэлгын, хүтэлбэрилгын автомат түхеэрэлгэнүүдые (электронно-тоо бодолгын машинануудые хэрэглэлсэжэ) зохёон гаргахыень промышленна министерствэнүүд болон дээдэ эмхи зургаануудта даалгагдана. Тиихэдэ булта суглуулагдан баригдадаг гэр байрануудые бариха, мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай фабрикануудые бодхоохын тула типовой хүнгэдхэгдэһэн конструкци, детальнуудай, мүн заводто бүтээгдэһэн техническэ лининүүдэй дээрэ дурсагдаһан конструкцинуудай бүхы түхеэрэлгые зохёон гаргахыень Барилгын министерствэнүүд, Промышленна барилгын хэрэгсэлнүүдэй министерство, Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерство ба бусад министерствэнүүдтэ даалгагдаа. Бүхы барилгануудые хаһа саг соонь ашаглалгада үгэхын тула генеральна подрядчигуудтай хэлсэһэн договоройнгоо ёһоор хабсаралгын, тусхай барилгын бүхы хүдэлмэриие хараалһан хэмжээн, табиһан болзор соонь бүтээхэ хэрэгтэй.

Машина, түхеэрэлгэнүүдэй конструкциие зохёохо хүдэлмэриие Тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерство харилсан хүтэлбэрилхэ байна, харин мал ажалай томо байра түхеэрэлгэнүүд, шубуудай фабрикануудые бариха проектно-сметнэ документациин тусхай хубинуудые зохёохо талаар проектнэ организацинуудай (тэдэнэй хаанашье мэдэлтэй байһаниинь хамаагүй) хүдэлмэриие Хүдөө ажахын министерство хоорондонь харилсуулан хүтэлбэрилхэ юм. Мүнөө шэнээр баригдажа байһан (12—108 мянган гахай түлжүүлхэ, шахаха, 10 мянган толгой бурау, хашарагуудые байлгаха) гүрэнэй томо байра, түхеэрэлгэнүүдые досоохи хэрэгтэй юумээр, оньһон приборнуудаар, автомадаар хүдэлгэхэ хэрэгсэл, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэ, кабель болон бусад бүтээлнүүдээр хангаха хэрэг СССР-эй Госснабта даалгагдана. Технологическа түхеэрэлгэнүүдые хабсарха хүдэлмэри— СССР-эй минмонтажспецстройдо, бусад баригдажа байһан, мүн шэнээр һэлгэн заһагдажа байһан гүрэнэй мал ажалай байранууд, колхоз, совхозуудай малай фермэнүүд, колхозууд хоорондын малай байранууд, фермэнүүд, шубуудай фабрикануудые бүхы хэрэгтэй юумээр бүридхэн хангаха, тэрэшэлэн тэндэхи технологическа түхеэрэлгэнүүдыень тодхохо, хабсарха хүдэлмэри—союзсельхозтехникэдэ даалгагдана.

Мал ажалай томо байра, түхеэрэлгэнүүдые бариха проектно-сметнэ документаци зохёохотоёо нэгэн доро, тэдэ гүрэнэй, колхозууд болон колхозууд хоорондын малай томо байрануудта харууһалагдажа байһан үхэр малые һайн шанартай үбһэ тэжээлээр таһалгаряагүйгөөр хангаха хэмжээнүүдые ажахынуудтайнь хамта зохёолсохо гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд уялгалагдана. Жэлдээ 12, мүн 24 мянган гахай тэжээжэ шахадаг, 800, 1200 үнеэдтэй гүрэнэй малай ажахынууд үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлэдхэхэ ёһотой, мяхалиг үүлтэрэй 600 үнеэдтэй гүрэнэй ажахынууд, мүн бүхы колхозууд болон колхозууд хоорондын малай т о м о д х о г д о һ о н, шубуудай оньһожоруулагдаһан фермэнүүд өөһэдынгөө ажахынуудта бэлэдхэһэн бүхы хэрэгтэй үбһэ тэжээлээр адууһа малаа гүйсэд хангаха ёһотой гэжэ тогтоогдоно. Эдэ дурсагдаһан ажахынуудта һайн шанартай холимол тэжээл үйлэдбэрилхынь тулада тэрээндэ нэмээхэ белково-витаминна тэжээл гүрэнэй нөөсэһөө үгэхэ гэжэ хараалагдана. Жэлдээ 108 мянган гахай тэжээжэ шахадаг гүрэнэй томо ажахынуудта дүтэ СССР-эй бэлэдхэлгын Министерствын мэдэлэй холимол тэжээл гаргадаг заводуудые барибал, таарамжатай гэжэ тоологдоно.

Шубуу, адууһа мал үсхэбэрилхэдэ хэрэгтэй оронойнгоо холимол тэжээлэй промышленностида шухала синтетическэ витаминуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо хэмжээ абахыень Медицинскэ промышленностиин министерство уялгалагдана.

Гүрэнэй малай томо байрануудые, шубуудай фабрикануудые бариха газар тодорхойлходоо тэрэнэйнгээ хаанань холимол тэжээл гаргаха завод барихаб, хайшан гээ һаа, холимол тэжээл зөөхэ зайень дүтэ болгохоб гэжэ хараада абалсаха шухала. Тэдэ байранууд ба шубуудай фабрикануудые һайн шанартай тэжээлээр таһалгаряагүй хангагдажа байхаар холимол тэжээлэй заводуудта даалгагдаха болоно.

Гүрэнэй, колхозууд хоорондын инкубаторно-шубуу үсхэбэрилгын станцинуудые саашадань бүри олоор бариха байна. Тэдэ станцинуудые материально-техническэ хэрэгсэлээр һайса хангажа, ажалыень һайжаруулха, колхоз, совхозууд болон хүн зондо дүүрэн хэрэгтэй соонь дальбараа олоор гаргажа үгэдэг болохо шухала.

Тугал, поршоонхонуудта сэбэр һүнэй орондо уулгаха тусхай тэжээл буйлуулан гаргадаг болохыень СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствэдэ даалгагдана. Сэбэр һүнэй орондо эдюулхэ тэжээл үйлэдрбэрилхэ, тэрэниие гаргахада хэрэгтэй түүхэй эдээр хангаха хэмжээн, мяханай ба һүнэй промышленностиин мэдэлэй завод, цехүүдые бариха тухай союзна республикануудта тодорхойлогдожо үгтэхэ.

Эдэ бии болгогдожо байһан мал ажалай байрануудай адууһа малыень байра дээрэнь тушаажа абадаг байхаар мяханай комбинадуудта даалгабал зохисотой гэжэ тоологдоно. Мүн тэдэ малыень тусхай автотранспортаар мяханай комбинадта зөөхэ байна.

Гүрэнэй томо байра, түхеэрэлгэнүүдтэ, шубуудай фабрикануудта хүдэлхөөр дээдэ, дунда эрдэмтэй зоотехнигүүд, ветеринарна врачнууд болон бусад мэргэжэлтэдые, элдэб мэргэжэлтэй малшадые һургаха, бэлдэхэ хэмжээнүүдые зохёожо бэелүүлхэ тухай техническэ мэргэжэл олгодог СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитет, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведтэй хамта зохёохо, хүсэндэнь хүргэхэ байна.

Гүрэнэй, колхозууд болон колхозууд хоорондын малай томо байра, түхеэрэлгэнүүдые, шубуудай фабрикануудые бариха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, тиигэжэ промышленна гуримаар мяха, һү, үндэгэ бүри элбэгээр үйлэдбэрилдэг болохо, эдэ зүйлнүүдээр хүн зониие һураггүй һайнаар хангадаг болохо талаар республикануудай, хизаар, областьнуудай партийна организацинууд, нютагуудай советскэ ажахын органууд бүхы шухала хэмжээ абаха байһандань КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүйсэд этигэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

ТҮСЭБЬӨӨ ГАДУУР

Малай сүүдхын шэгнүүрые ехэ болгохын тула Хоринн аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэрилэгшэд хододоо оролдодог, мүрысөөндэ оролсодог зантай юм. Юһэдэхи табан жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүн гаргагдажа, түрүүшүүл элирбэ. Эдэмнай малшад А. Таран, М. Кривошеева, А. Рассадина, И. Стрежнов, Л. Шамина, А. Уварова болон бусад болоно. Жэлэй эхинһээ хойшо эдэ нүхэд сүүдхэ соо дунда зэргээр 400—800 грамм нэмэлтэ шэгнүүр абаһан байна.

Дээдэ-Тайлсын совхозой малшадай габшагайгаар ажалла һанай ашаар түсэбһөө гадуур 93 центнер мяха энэ совхоз гүрэндэ тушааба.

Д. ДОРЖИЕВ.

БКП-гэй Х СЪЕЗДДЭ БЭЛЭГ

(ТАСС-ай тусхай корр). ...-гай Генеральна секре... Л. И. Брежнев РСФСР-эй ... зурааша Л. Кербелиин ...һэн, В. И. Ленинэй ... зурагые КПСС-эй Цент...тедэй үмэнэһөө БКП-гэй ...лэг болгон, БКП-гэй ЦК-... секретарь нүхэр Тодор ...прелиин 24-нэй үглөө... заседанинуудай хоорондохи забһарлалгын үедэ барюулаа. Скульптурын бронзо һүури дээрэ иимэ гаршаг бэшээтэй: «Болгариин Коммунис партиин Х съездэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедһээ. Апрель. 1971 он».

Нүхэр Тодор Живков гайхамшаг бэлэгэйнь түлөө нүхэр Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

БКП-гэй Х СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

(ТАСС-ай тусхай корр). ...Коммунис партиин Х ...иин 25-да хүдэлмэрээ ...

...эд Болгариин Коммунис ...рограмма, БКП-гэй ЦК-гай ...дхэл тушаа резолюци, ... табан жэлэй туршада ...75 онуудта) Болгариин ...публикые социально-экономическа талаарнь хүгжөөхэ тухай директивэнүүдые баталан абаба.

Центральна Комитедэй пленум дээрэ ЦК-гай Политбюро, Секретариат һунгагдаба.

Нүхэр Тодор Живковые БКП-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь болгожо пленум нэгэ һаналтайгаар һунгаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев Москвагаа бусажа ерэбэ

Болгариин Коммунис партиин Х съездэ хабаадаха Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациие толгойлжо ошоһон, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев апрелиин 24-дэ Софиһаа гараад, Москвагаа бусажа ерэһэн байна. Тэрээнтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, делегациин бүридэлдэ ороһон, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша нүхэр К. В. Русаков бусажа ерэлсээ.

Нүхэр Л. И. Брежневые Внуковска аэродром дээрэ нүхэд Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, М. С. Соломенцев болон бусад угтаба.

(ТАСС).

УЯЛГАЯА ЯМАРААР ДҮҮРГЭНЭБТА?

...НДА—БҮХЭН ЭЙ ҺААЛИШАД ТҮРҮҮЛНЭ

...и табан жэлэй түрүү...рһөө эхилжэ, Тельманэй ... колхозой һаалишад ...гаар ажаллажа байнхай. ...ы аймаг сооһоо түрүүн, ...рын 4-дэ гүрэндэ һү ху... нэгэдэхи кварталай тү...һэн тухайдаа элидхээ

...боломжонуудаа үшөө да...нягтаар тооложо үзөөд, ...ын һаалишад түрэл ... партиингаа XXIV съез...хэ үдэр хүрэтэр түсэб...р 700 центнер сагаан ...лдаха гэһэн дээшэлүү... ...лга абаһан байна.

Ажалша бэрхэ хүнүүдэй хэлэһэн үгэнь бэелүүлэгдэжэ, һүнэй заводто 900 центнер һүн тушаагдаа, нэгэдэхи кварталай түсэб 148 процент дүүргэгдээ һэн.

Һү һаалгаар, гүрэндэ тушаалгаар Дунда-Бүхэнэй һаалишадай оруулһан хубитань ехэ. Тэдэнэр январь-февраль-март һарануудта партиин райкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг бүхөөр барижа байна.

Ажал хүдэлмэридөө амжалта туйладаг, мүн бусад нүхэдтөө жэшээ харуулдаг хүнүүд олон. Жэшээнь, Любовь Тимофеевна Максимовагай нэрэ дурдангүй гарахын аргагүй. Гэрэ кварталайнгаа түсэбһөө гадуур аяар 31 центнер һү һаагаа. Түрүүшынхеэ түрэһэк гунжадай толгой бүриһөө гурбан һарын туршада 1075—900 килограмм һү һааһан һаалишад Мария Харламова ба Екатерина Брянская гэгшэдэй амжалтаар мүн лэ баясамаар.

Бүхы дэлхэйн ажалшадай һайндэр—Майн 1-ниие ажалай амжалтаар угтахын тула Жаргалантын һаалишад социалис мүрысөөнэй дүлэ улам шангаар бадаруулна.

А. АФАНАСЬЕВ.

Сэлэнгэ.

...ЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

...йкаллес» комбинадай мо...игша оной март һарыс ... һара гэжэ соносхоод, ...рысэн хүдэлжэ ороо бэ...лжэ олонхи леспромхо...хүдэлмэришэд модо бэлэд...нгаа даабари үлүүлэн

Хандагатайн леспромхозой модошод оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан, март һарынгаа даабариһаа гадуур 6 мянган кубометр модо бэлэдхээд, 50 мянган түхэригтэ продукци бүтээн гаргажа, бэшэнэй дундаһаа эрхимлээ.

Энэ түрүү коллектив гурба һарын туршада «Забайкаллес» комбинадай дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Саашадаашье улам габшагайгаар ажаллажа, партиин хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хаба шадалаа зорюулхабди гэжэ Хандагатайн леспромхозой коллектив шиидээ.

Н. ТЮРНЕВ.

...ҮРЬЭШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Галуута-Нуурай нүүрһэ малтагшад КПСС-эй XXIV съездын нээгдэһэн үдэр 2000 тонно нүүрһэ малтажа, халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэһэн байна. Съездын хүдэлмэриин үедэшье шахтын хүдэлмэришэд шангаар ажаллажа, абаһан уялгаа үлүүлэн дүүргэхые оролдоо. Эндэ Иван Михайлович Кокориной хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд ходо түрүү ябажа гараба. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 24-дэ сүм дүүргэһэн юм.

Гусиноозерскын түрүү шахтернууд — Валерий Можаровай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада, коммунис ажалай ударник, машинист Николай Батантаев, электрослесарь Н. С. Голубев, С. Н. Рахлецовой звено, комбайнай машинист В. Ф. Исаков болон бусад хүдэлмэришэд съездын хүндэлэлэй мүрысөөнэй эхинһээ ходо түрүү ябана.

Л. СЛЮНКИНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Буряадай барилгын управлениин комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий, Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина, Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой тракторна бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой П. Ф. Слепнев, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа орёогшо, Социалис Ажалай Герой Д. К. Тумурова, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Е. В. Иванов, Хоринн аймагай Хоринн совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тогмитова гэгшэд һагналаа абаһанайнгаа һүүлээр.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ПАРТИИН XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮ[ЛХЭ]

Байгша оной апрелиин 23-да областной партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрөө гэжэ манай газетэ мэдээсээ һэн. Тэрэ суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев «КПСС-эй XXIV съездын дүнгүүд ба областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилго тухай» элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлэйнгээ эхиндэ нүхэр Модогоев үнгэрһэн табан жэлэй туршада партиин бүтээһэн асари ехэ хүдэлмэриин дүн согсолһон КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ удха шанар тушаа тогтоо. Тус съезд хадаа ерэхэ жэлнүүдтэ бэелүүлхэ политическэ хараа шугам, бодото программа тодорхойлоо, коммунис байгуулалтын шэнэ шатын эхи табяа гэжэ тэмдэглэбэ. Политическэ ехэ дэбжэлтын, бата нэгэдэлэй, нягта жагсаалай, нэгэн ниитэ сэдьхэлэй, эрид шууд эрилтын оршон байдалда съезд боложо үнгэрөө гэжэ мэдүүлбэ.

Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоое шагнаад байхадаа, партиингаа, тэрэнэй ленинскэ ЦК-гай гайхамшаг ажал ябуулгын түлөө гүн сэдьхэлһээ омогорхохо хүсэл эзэлүүдгүй түрэхэ юм. Марксизм-ленинизмын бодото суртал болоһон энэ элидхэл дотор манай ороной гадаадын ба дотоодын ажабайдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдээ. партиин XXIII съездһээ хойшонхи жэлнүүдтэ манай ороной туйлаһан асари ехэ амжалта эли тодоор, тон ойлгосотойгоор харуулагдаа, совет байгуулалтын саашанхи хүгжэлтын ушар ёһон тайлбарилагдаа, коммунис байгуулалтын теориин болон практикын гол шухала асуудалнууд согсологдоо гээшэ.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэ зуураа, элидхэлшэ партиин XXIII съездһээ хойшонхи үедэ хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа хэлэбэ. Эдэ жэлнүүдтэ коммунис байгуулалтын али бүхы хүдэлмэридэ томо томо амжалта туйлагдаа, экономико болон соёл культура бүри ехээр хүгжөө, дэлхэйн байдалай ябасада Совет гүрэнэй үзүүлдэг нүлөөнь улам үргэдөө. Коммунис партиин хүтэлбэри доро наймадахи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэһэн совет арад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха замдаа, социалис ниитын харилсаа хүгжөөхэдөө, ажалшадай ажана байдал һайжаруулха, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтээ томо, шэнэ дабшалта хээ.

— Наймадахи табан жэлэй даабариие республикынгаа баһал амжалтатайгаар дүүргэһэндэнь бидэндэ, Буряадай партийна организациин делегадуудта тон баясамаар, сэдьхэлээ хүдэлгэмөөр байгаа,— гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.— Хэнайшье мэдэһээр, табан жэл соо республикын промышленность продукци бүтээн гаргалгаяа 1,64 дахин дээшэлүүлээ. Хэрбээ урдахи, долоодохи табан жэлэй үедэ 600 - 650 мянган түхэригэй продукци жэл соо үйлэдбэрилдэг байгаа һаа, харин тэрэнь 1970 ондо миллиардһаа дээшэ гараһан байха юм. Табан жэлэй гурбан жэлдэнь ган гасуурай тохёолдобошье, хүдөө ажахы дээрэ мүн лэ яһала гэмгүй үрэ дүн туйлагдаа. Республикын колхоз болон совхозууд гүрэндөө үригүй гараа, ороохо болон мал ажалай продукци худалдаха түсэб дүүргэгдэһэн, үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Республикын промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд съездын хүндэлэлдэ абаһан өөһэдынгөө социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор табигдаһан юһэдэхи табан жэлэй зорилго тушаа элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Энэ хадаа совет обществын коммунизм тээшэ улам шармайн дабшаха, тэрэнэй материально-техническэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха, ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадал улам бэхижүүлхэ гол шухала шатань болохо байна бшуу.

Табан жэлэй гол зорилгонь хадаа, социалис үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй, тэрэнэй ашаг үрэ, научно-техническэ дэбжэлтэ ба ажалай бүтээсын ургалта хурдадхаһанай үндэһөөр арад зоной ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе горитойгоор дээшэлүүлхэ хэрэг хангалга болоно.

Съезд дээрэ хэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо гүнзэгы тодорхойлогдоһон партиин экономическа политикын гол асуудалнуудта элидхэлэйнгээ горитой хубиие нүхэр Модогоев зорюулба. Партиин экономическа политикын дээдынь зорилго хадаа, арадай аша туһын түлөө оролдолго болоно. Хүн зоной материальна болон культурна эрилтые гүйсэд дүүрэнээр хангаха хараа шэглэл болбол, ганса ойрын табан жэл соо бүтээхэ бэшэ, харин ороной ажахын хүгжэлтын холын хараата зорилго бэелүүлхэ манай ажал ябуулгые тодорхойлно.

Шэнэ табан жэлэй үедэ ороной экономико хүгжөөхэ гол зорилгонууд тушаа тогтохо зуураа, байгаалиин баялигые саашадаа улам түргэнөөр ашаглаха тухай, ороной зүүн зүгэй районуудтахи экономическа хүсэ шадал хүгжөөхэ тухай съездын Директивэнүүд соо табигдаһан хараа тушаа элидхэлшэ хөөрэбэ.

Арадай ажахыда шухала удха шанартай байгаалиин баялигаар манай республика ехэ баян гээшэ. Энэнь хадаа, нэгэдэхеэр, республикын газар дэбисхэрэй дүрбэнэй гурбан хубиһаа ехые эзэлдэг үргэлжэдөө нэмжыһэн ой модон, хоёрдохёор, горнорудна промышленностиин олон янзын һалбари хүгжөөжэ шадамаар элдэб ашагта малтамалнуудай хэмгүй баян хэбтэшэ, гурбадахяар, мал ажал хүгжөөхэ аргатай байгаалиин таарамжатай зохид байдал болон үрэжэл баян үргэн дэлюун тала дайдань болоно.

Байгаалиин эдэ бүхы баялигые ороной арадай ажахын хүгжэлтын аша туһада яажа гүйсэд дүүрэн зорюулха ёһотойб гэһэн зорилго табигдана. Энэ табан жэлэй туршада тус зорилго шударгыгаар шиидхэгдэхэ байха. Үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада республикын газар доорохи баялиг геологическа аргаар шэнжэлхэ хүдэлмэри урагшатайгаар хэгдээ. Тэрэнэй ашаар шухала шухала ашагта малтамалнууд элирхэйлэгдээ, хэбтэшынь хэмжээн багсаагдажа баталагдаа. Ерэхэ сагай промышленна комплекснуудые энергетическэ хүсөөр гүйсэд хангажа шадаха Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга эхилээ. Ошурковска апатидай хэбтэшэ ашаглахаар томо комбинат, мүн полиметаллай олдоһон Озерно гэжэ газарта горнорудна комбинат бодхоохо асуудал мүнөө үедэ лаб шиидхэгдээ. Молодежнодохи хризотил-асбест ашаглаха асуудалай һаяар шиидхэгдэхэ байһандань батаар этигэнэбди.

Мүнөө хүдэлжэ байһан промышленна предприятинууд энэ табан жэлэй туршада саашадаа улам үргэдхэгдэжэ, республикын бүтээн гаргадаг промышленна продукциин хэмжээн 1,5 дахинһаа бага бэшээр ургаха зэргэтэй.

Республикын хүдөө ажахын үмэнэ ехэ зорилго табигдана. Юһэдэхи табан жэлэй туршада мяха абалга ба гүрэндэ худалдалга 44 процент, һү—23 процент, ноохо—26 процент, үндэгэ—1,5 дахин ехэ болгохоор түсэблэгдэнхэй. Энэ зорилго шиидхэхын тула нэн түрүүлэн ороохо, хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые нилээд ехээр абадаг болохо, адууһа малай тоо толгой олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ шухала болоно.

Жэшээнь, үнгэрһэн табан жэл соо дунда зэргээр жэл бүхэндэ 500 мянга шахуу тонно ороохо хуряадаг байгаабди. 1975 ондо ороохо абалга 700 мянган тоннодо хүргэхэ шухала. Жэл соо мяха абалга 78 мянганһаа 105 мянган тонно, һү—214 мянганһаа 250 мянган тонно, ноохо—4700 тонноһоо 6400 тонно, үндэгэн—130 миллионһоо 180 миллион хүрэтэр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые, илангаяа мал ажал хүгжөөхэ арга боломжоор манай республика яһала элбэг. Эдлүүриин 2 миллион 650 мянган гектар газартайбди. Тэрэнэй миллион шахуу гектарынь таряалан, 380 мянган гектар сабшалан, 1 миллион 300 мянган гектар бэлшээри болоно. Энэ ехэ газарһаа тогтууритай үндэр баян ургаса хуряадаг болоод байбал, хэрэгтэй ороохо таряа, хартаабха, овощ болон малда бардам хүрэхэ янза бүриин тэжээл, ороохоной зүйл хуряажа шадамаар. Ушар иимэһээ газар шанаржуулан һайжаруулга хадаа, манай республикын эрхэ байдалда амин шухала хэрэг болоно. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада мелиоративна хүдэлмэри дэлисэ ехэтэйгээр хэгдээ. Шэнэ табан жэл соо энэ хүдэлмэри бүри үргэдхэхэ зэргэтэй. Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абтадаг болохо. Колхоз, совхозууд шэнэ техникээр улам зэбсэгжэхэ. Хүдөө ажахыда зорюулагдаһан капитальна һомололго энэ табан жэлэй үедэ, багсаамжаар, 420 миллион түхэриг байхаар хүлеэгдэнэ. Харин урдахи табан жэлдэ 250 миллион түхэриг байһан. Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүд хүдөө ажахын үйлэдбэри улам хүгжөөхэ бодото арга нүхэсэл боложо үгэхэ байха.

Научно-техническэ дэбжэлтые, бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэһэнэй үндэһөөр ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ хадаа экономикоёо нэгэ жэгдэ хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гол зам болоно гэжэ съездын шиидхэбэри соо тодорхойлогдоо гээд элидхэлшэ хэлэнэ. Үйлэдбэриин фонднуудые ашаглалга, капитальна һомололго, ажалай нөөсэ зүбөөр хэрэглэлгэ, продукциин шанар дээшэлүүлгэ болон арьбалалтын гурим наринаар сахилга тушаа ЦК-гай тоосоото элидхэл болон съездын абаһан резолюци дотор анхарал онсо хандуулагдаа.

Съездын зааһанай ёһоор, областной партийна организациин бэелүүлхэ бодото зорилгонууд тушаа элидхэлшэ тогтоо.

— Манай республикын предприятинуудта техническэ дэбжэлтын ямар зэргын байдалтай мүнөө байһан тушаа хэрбээ хэлэхэ болоо һаа, олонхинь шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, технологи нарижуулха талаар бодото хүдэлмэри хээ, хэһээршье. Энэ талаар «Электромашина», «Теплоприбор», авиационно заводуудай, нарин сэмбын фабрикын болон бусадай коллективүүд ехэ хэрэг бүтээжэ байдаг. Гэбэшье эдэ түрүү предприятинууд дээгүүр дутагдалнууд олон бии. Гол үйлэдбэриин эньһожоруулагданхай, автомадай оньһондо оруулагданхай байбашье һаань, хамһабариин хүдэлмэри үшөөл бар хүсөөр хэгдэһээр байдаг. Техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха асуудалые партийна организацинууд гол анхаралдаа хододоо хадуужа байха ёһотой,—гэжэ нүхэр Модогоев хэлэбэ.

Үйлэдбэриин фонднуудые ба капитальна һомололго ашаглалга саашадань улам һайжаруулха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

Нэгэдэхеэр, промышленна предприятинуудта халаанай коэффициент горитойгоор дээшэлүүлхэ, ашаглагдажа байгаа үйлэдбэриин фондануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэг хангаха. Али зэргын ехэ арга боломжонуудай үшөө ашаглагдадаггүй байһые манай республикын промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ дүнгһөө хаража болоно. Энээн тушаа областной партийна конференци дээрэшье хэлэгдээ һэн.

Хоердохёор, хүдэлмэриин хүсэнэй тогтууригүй байдалһаа боложо, олон предприяти ехэ хохидолдо ороно. Хүнэй хүдэлмэриһөө гаража ошоходонь, тэрэнэй орондо дары табяадхиха хүн олдодоггүй. Энээнһээ боложо, предприяти ехэ юумэ гээнэ. Шэнээр хүдэлмэридэ абтаһан хүн тэрэ дары шэнэ газартаа дададаггүй, бүтээсэнь түрүүшээр бага байдаг. Энээнһээ уламжалан, предприяти мүн лэ ехэ гарзада ородог. Нэгэ газарһаа гаража, ондоо тээ ошожо хүдэлһэн хүдэлмэришэн өөрөөшье баһал олон үдэрөө хиидэ хаяна бшуу.

Ашаглагдаагүй арга боломжонууд хүдөө ажахыдашье хэмгүй ехэ. Газараа һайнаар ашаглалга, газар таряалан болон мал ажал зүб ёһоор эрхилэлгэ, техникэ ба хүдэлмэриин хүсэ дүүрэн хэрэглэлгэ—эдэ бүгэдэ аргагүй ехэ нөөсэ, барагдашагүй арга боломжо болоно бшуу.

Республикымнай колхоз, совхозууд эдлүүриин газараар баян. Теэд тэрээнһээ абаха юумыень дууһан абажа шаданагүйбди. Статуправлениин 1970 оной мэдээн сооһоо иимэ жэшээ харуулая. Республикын 120 колхоз, совхозууд нёдондо 500 гара мянган гектарта ороохото ургамалнуудые таряжа, дунда зэргээр гектар бүриһөө 9,6 центнер таряа хуряагаа. Энэ дунда зэргын хэмжээн. Энэ дунда зэргын тоогой ара таладань юун далдалаатайб? 23 ажахы 103 мянган гектарһаа гектар бүриһөөнь дунда зэргээр 4—5 центнер, 20 ажахы 100 шахуу мянган гектарһаа —6—8 центнер, 25 ажахы 83 мянган гектарһаа—8—10 центнер, 27 ажахы 125 мянган гектарһаа—10—14 центнер, 16 ажахы 80 мянган гектарһаа—14-һөө дээшэ центнер ургаса хуряажа абаа бшуу. Иимэл эреэ мараан үрэ дүн харагдана. Зүгөөр энэ дутагдал хадаа нютаг нютагай газарһаа, байгаалиин уларилһаа ушарна бэшэ, харин газараа муугаар элдүүрилдэгһээнь болоно. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Искра» колхозуудай хоорондо онсо илгаатай юумэ олохонь бэрхэ. Гэбэшье Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер ороохо абахадань, «искрынхи» 11 центнер болоо. «Искра» колхоз 5600 гектар таряалангһаа 59 мянган центнер ороохо хуряагаа. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 4600 гектарһаа 70 шахуу мянган центнер ороохо абаа бшуу.

Уһалагдадаг газараа жэл бүри үргэдхэжэ, баян ургаса абадаг боложо байһан дүй дүршэл ба энэ хэрэгтэ ушардаг дутуу дунданууд тушаа, хүдөө ажахын техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр ашагладаг болохо асуудал тушаа элидхэлшэ анхаралаа горитой хандуулба.

Манай республикын байдалаар бодоходо, ехэ мал бүхэнһөө жэл бүри түл абаха гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай хэрэг. Республикын колхоз, совхозуудай зуу гаран техник-үрэжүүлэгшэд һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө жэл бүри тугал абажа шадаа. Гэхэ зуура, республика соо 100 үнеэд бүхэнһөө мүнөөдөө дунда зэргээр 75—80 тугал түлжүүлэгдэнэ. 100 эхэ хонид бүхэнһөө зуунһаа дээшэ хурьга абадаг түрүү хонишод элон. Гэбэшье бүхы дээрэнь харахада, республика соо 80-һаа дээшээ гаранагүй. 100 эхэ хонидһоо адагынь 95 хурьга абадаг болоо хада, 100 мянган хурьга нэмэжэ абаха жэшээтэй байна. Энэмнай адаг 2,5 мянган тонно мяхан болоно бшуу.

Колхоз, совхоз бүхэнэй ажахын экономическа үрэ дүн һайжаруулха бусадшье арга боломжонууд олон. Техникэдээ эзэн ёһоор хандалга, мүнгэ болон эд зөөри гамтайгаар гаргашалга, ажалай хүсэ зүбөөр хэрэглэлгэ гэхэ мэтын олон зүйлнүүд энээндэ хабаатай.

Арадай ажахы эрхилэлгэ һайжаруулха, түсэблэлгэ нарижуулха талаар съездын табиһан зорилгонууд тушаа элидхэлшэ тогтоо.

Социально-политическэ болон культурна хүгжэлтын асуудал элидхэл соо ехэ һуури эзэлбэ. Совет гүрэнэй нэгэдэл, ангиин болон социальна бүридэл, бүхы наци ба үндэһэ яһатанай хоорондын хани барисаа саашадань улам бэхижүүлхэ талаар партиин бэелүүлдэг политика тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Үзэл сурталай, ойлгуулламжын, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри улам һайжаруулха талаар партийна организацинуудай саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа элидхэлшэ тодорхойгоор тогтоһон байна. КПСС-эй XXIY съездын шиидхэбэри болон материалнуудые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха үзэл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэн ябуулха талаар партийна организацинуудай ойрын сагта бэелүүлхэ зорилгонуудые мүн лэ элирхэйлэн харуулаа.

●

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан хэлсэхэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгын эхилхэдэ, нэн түрүүлэн КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Д. Чукаев** үгэ абана.

— Буряадай ниислэлэй Октябрьска районой ажалшад КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэриие ехэл ханалгатайгаар ходо адаглан хаража байгаа. Тэрэнэй абаһан шиидхэбэринүүд коллектив бүхэнэй ажалшадай сэдьхэл урмашуулаа,— гэжэ тэрэ үгэеэ эхилнэ.

Тиигээдшье урдань заха үзүүр байһан газарта томо район бии боложо, угаа хүгжэжэ байна. Илангаяа үнгэрһэн табан жэлэй туршада энэ районой экономико болон культура хурданаар хүгжөө. Табан жэл соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 70 процент, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри 2 дахин ехэ болоо. Энэ үедэ ажалай бүтээсэ промышленность дээрэ 55 процент, барилга дээрэ 79,5 процент нэмэһэн байна. Промышленна продукциин ургалтын 84 процентнь имагтал ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын ашаар туйлагдаа. Мүнөө районой промышленность жэл соогоо 426 миллионһоо үлүү түхэригэй продукци гаргана.

Үнгэрһэн табан жэлэй үедэ энэ райондо силикатна хирпиисын завод, макароной фабрика, трамвайн депо, 200 машинын багтаамжатай автогараж, СССР-эй Наукануудай Сибириин отделениин Буряадай филиалай томо томо барилганууд, культурын институдай түрүүшын ээлжээн болон бусад хэдэн һургуулиин, культурно-ажаһуудалай ба худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай байшангууд бодхоогдоо бшуу.

Съездэ бэлэдхэлэй боложо байха үедэ районой бүхы коллективүүдэй ажалшадай ажалай болон политическэ дэбжэлтын үргэнөөр дэлгэржэ байһан тушаа үгэ хэлэгшэ тогтобо. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбтэ даабари олонхи ушарта дүүргэгдээ, үлүүлэн дүүргэгдээ. Районой промышленность түсэбһөө үлүүлэн 2,1 миллион түхэригэй продукци худалдажа, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлбэ. Олон коллективүүд КПСС-эй XXIV съездын нэрэ зүүхэ хубитай байшоо.

Гэхэ зуура, районно партийна организациин коммунистнууд хэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүнгые шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр харана. партиин XXIV съездын табиһан шэнэ зорилгонуудые шиидхэхын тулада харюусалгатай байһанаа мэдэрнэ. Шэнэ табан жэлэй туршада районой экономико болон культура хүгжөөхэ талаар нилээд горитой хүдэлмэри хэгдэхэ байна гэжэ нүхэр Чукаев тэмдэглээ. Ехэ ехэ барилганууд бодхоогдожо эхилхэ, ашаглалгадашье оруулагдаха зэргэтэй.

Партин райкомой хүтэлбэрилхы тушаалтадые бэлдэхэ, һургаха хэрэгтэ анхаралаа нилээд хандуулдаг болоо. Энэ хүдэлмэри тусхай түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэнэ. Гэхэ зуура, кадрай асуудалда хүсэд шиидхэгдээгүй зүйлнүүд үшөөл олон. Энэ дутагдал ганса райкомойшье гэмээр ушарна бэшэ. Мүн республикын партийна, совет болон ажахын органууд энэ шухала асуудал шиидхэлгэ гуримшуулаагүй байһаар.

Үгэ хэлэгшэ район доторнай жэжэхэнүүд, хүсэ багатай предприятинууд олошоржо байна гэжэ тэмдэглээ. Тэдэниие түрэл түрэлөөрнь ниилүүлжэ, «Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэл шэнги томодхогдоһон хамтаралнуудые бии болгоо һаа, ашаг үрэнь ехэ байха һэн ха гэжэ хэлэбэ.

— Хяагтын аймагай коммунистнууд болон ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой тоосоото үедэ ябуулһан бодото ехэ ажал ябуулгыень, хараа шугамыень гүйсэд дүүрэн һайшаагаа,—гэжэ КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь **Е. Ф. Елизов** тэмдэглэбэ. Тиихэ зуураа, партиин XXIV съездэ бэлдэхэ үедэ аймагай ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхи нилээд үргэдөө, партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри нилээд удха түгэлдэр, үрэ дүн һайнтай болоо гэжэ тодорхойлоод, аймагайнгаа байдал дээрэһээ али олон жэшээнүүдые харуулаа. Мүнөө үедэ партиин съездын документнүүдые хүн зондо ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энэ хүдэлмэридэ КПСС-эй райкомой 30 хүнһөө бүридэһэн лекторнуудэй бүлэг, 800 гаран агитаторнуудай 44 агитколлективүүд, 212 политинформаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Партийна организацинуудай ябуулһан эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайн үрэ дүн харуулаа. Аймагай промышленность 1970 ондо түсэбһөө үлүүлэн 744 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө, хүдөө ажахын ажалшадшье энэ үедэ яһала гэмгүй амжалтатай гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Гэхэ зуура, дутуу дунданууд мүн лэ бии байһан тушаань тогтоо. Энэ талаар Хяагтын шанаржуулгын фабрикые тусхайлан хэлээ. Аймагай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ баһал шиидхэбэрез олоодүй асуудалнууд бии. Илангаяа сабшалан һайжаруулга дээрэ дутагдалнуудай олон байһые элирхэйлээ.

КПСС-эй XXIV съездын делегат, Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой директор **А. И. Хмелев** үгэ абана.

— Партиин XXIV съездын дүүрэһэнһээ хойшо хахад һара үнгэрбэ. Тиигэбэшье тэрэнэй хүдэлмэри, абаһан шиидхэбэринүүд манай ажалшадай сэдьхэл хүдэлгэһөөр, анхарал татаһаар байна. Би өөрөө энэ съездын делегат байһан хүн туладаа, мүнөө аймагайнгаа ажалшадтай уулзажа, тэндэ хараһан үзэһэнөө, һонирхоһон дуулаһанаа хөөрэжэ үгэнэб. Хаанашье ябахадамни, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад энэ съездын лэ хүдэлмэри тухай һонирхон, али олон асуудал табижа байдаг юм,— гэжэ тэрэ үгынгөө эхиндэ тогтобо.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, нүхэр Хмелев өөрынгөө совхозой коллективэй наймадахи табан жэлэй үедэ туйлаһан амжалтанууд тухай суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Энэ ажахын коллектив үнгэрһэн табан жэлэй түсэб болон съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа һайнаар дүүргэһэн тухайгаа КПСС-эй XXIV съездэ элидхэһэн байгаа.

— Энэ шэнэ табан жэлэй жэл бүхэндэ дунда зэргээр гектар бүриһөө адаг 18 центнер ороохо, 160 центнер хартаабха хуряадаг байхаар хараалангай. Жэл бүхэндэ гүрэндэ 27600 центнер мяхан худалдагдаха байха. Энэмнай үнгэрһэн табан жэлэйхидэ орходоо 45 процентээр дээгүүр болоно. Тушаагдаһан продукциин 62 процентнь шубуунай мяхан байха юм. Һү тушаалга 39 процентээр дээшэлжэ, жэл бүхэндэ тушаалгаяа 50 мянган центнертэ хүргэхэбди. Үндэгэ абалга 89 процентээр ехэ болохо гэхэ гү, али 3 миллиондо хүрэхэ байна.

Эдэ бүгэдэ зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тулада совхозой партийна комитет болон дирекци бодото хэмжээнүүдые абажа байна. 1971 оной түрүүшын хахадта 40 мянган шубуу тэжээхэ комплекс, 100 үнеэдэй байха оньһон түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангагдаһан байра ашаглалгада оруулагдаха. Жэлэй дүүрэтэр совхозой хүдэлмэрилэгшэдтэ 30 байра барижа үгэхэбди. 1972 ондо һүһаалиин фермэнүүд гүйсэд оньһожоруулагдаха байна. Мүн иимэ хүдэлмэри шубуунай ажахы дээрэ хэгдэхэ. Степной Дворец гэжэ тосхондо ороохо сэбэрлэлгын тусхай пункт баригдаха юм гэжэ нүхэр Хмелев мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэгшэ газар таряалан эрхилэлгые һайжаруулха талаар хэгдэжэ байһан хэмжээ ябуулганууд тушаа тогтоо. Энэ жэлдэ горох тарилгые 500 гектараар үргэдхэжэ, 1700 гектарта хүргэхэнь. Хабарай тарилгын хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. 2000 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 17 мянган тонно наг шэбхэ болон торфоминеральна компост таряалан дээрэ гаргагданхай. Сабшалан дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. 1200 тонно шэбхэ гаргагданхай, 1620 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагданхай, 400 гектар газарай хүрьһэ үндэһөөрнь һайжаруулха хэмжээ ябуулга хараалагдаад байна.

— Энэ жэлдэ бидэ гүрэндөө 25 мянган центнер мяха, тэрэнэй 19—20 мянганиинь шубуунай, 45 мянган центнер һү, 2,2 миллион үндэгэ худалдахаар түсэблэнхэй байнабди. Тиигэжэ 1970 онойхитой сасуулбал, мяха худалдалга 13,5 процент, һү—10,7 процент, үндэгэ — 24,4 процент ургаха жэшээтэй болоно. Ажахын жэлые 2 миллионһоо бага бэшэ түхэригэй олзотойгоор дүүргэхээр бодомжолонхойбди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Суглаанай трибунада КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь **Б. Д. Ангархаев** гарана.

— Партиин XXIII съездын болон һүүлээрнь болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци ажалшадайнгаа дунда эмхидхэлэй болон политическэ горитой хүдэлмэри ябуулаа гээшэ. Илангаяа Агууехэ Октябриин революциин 50 жэлэй, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэрнүүдтэ бэлдэжэ байһан сагтаа олониитын эдэбхи улам далижаа. Тиигэжэ аймагайнгаа арадай ажахы болон культурые ургашань дабшуулха ехэ арга боломжо байгуулагдаа,— гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КПСС-эй XXIV съездэ бэлэдхэлэй үедэ социалис мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэржэ, наймадахи табан жэлэй түсэб, мүн 1971 оной түрүүшын кварталда бэелүүлхэ даабари урагшатайгаар дүүрээ гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Аймагай партийна, совет болон ажахын органууд һүүлэй жэлнүүдтэ малай бата бэхи тэжээл байгуулха асуудалда анхаралаа ехээр табиһан байна. Тиигэжэ сабшалан болон бэлшээри үндэһөөрнь һайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ 4,5 мянган гектар газарта культуртехническэ хүдэлмэри хэгдээ, 2,5 мянган гектарта олон жэлэй ногоон таригдажа, тэрэнэй 2000 шахуу гектарыень энэ жэлдэ сабшаха аргатай байнабди. Иимэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар, аймагаймнай совхозууд урдань хэзээдэ абтаагүй ехэ үбһэ нёдондо хуряажа абаһан байна.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан аймагай ажалшад энэ съездые һайн бэлэгтэйгээр угтаба. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха 1971 оной нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Аймагай совхозууд гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ, түсэбһөө гадуур 1045 центнер һү худалдаа. Энэ амжалтада Худанай, Хэжэнгын, Чисаанын, «50 лет Октября» совхозуудай коллективүүд горитойгоор хубитаяа оруулаа.

«Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэри Хүртэйн, Худанай леспромхозуудта материальна туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ нүхэр Ангархаев шүүмжэлхы ажаглалта хэбэ. Эдэ хоёр предприяти һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэнэгүй.

— Аймагай бүхы предприяти, колхоз болон эмхи зургаануудай коллективүүд найман жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталда бэелүүлхээр абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Хойто-Байгалай ажалшад загаһа олзоборилхо, ангай арһа тушааха, һү болон мяха худалдаха түсэбүүдээ саг соонь дүүргэжэ шадаа, — гэжэ КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь **Д. М. Цыренов** суглаанда мэдүүлбэ.

Аймагай загаһашад үнгэрһэн табан жэл соо гүрэндөө 52 мянган центнер загаһа олзоборилжо тушааһаа. Тиигэжэ түсэбөө 1000 гаран центнерээр үлүүлээ. Илангаяа Доодо-Ангарай загаһанай заводой коллектив һайн амжалта туйлаһан байна. Табан жэлэйнгээ түсэб 108,6 процент, 1970 онойхиие 124 процент дүүргэжэ шадаа. Аймагай ангуушадай амжалта мүн лэ ехэ. Геологууд табан жэлэй даабариие үйлэдбэриин яһала гэмгүй үрэ дүнтэйгөөр дүүргэбэ. Хүдөө ажахымнай үйлэдбэри тиимэ ехэ бэшэшье һаа, баһал һаһанда хүрэмөөр үрэ дүн туйлаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Гэхэ зуура аймагай арадай ажахын зарим һалбаринуудай хүдэлмэриие хангалтатай гэхын аргагүй гэжэ нүхэр Цыренов тэмдэглээ. Илангаяа хүдөө ажахын хүгжөөлгэдэ анхарал ехээр табигдаха зэргэтэй байгаа.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой тракторно бригадын бригадир П. Ф. Слепневто Ленинэй орден, «Алха ба хадууур» гэһэн алтан медаль, Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон грамотатайгаар барюулжа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛ АМЖАЛТА ТҮГЭСӨӨР ЭХИЛЭЭ

1971 оной нэгэдэхи кварталда СССР-эй промышленностиин гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

...мышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Со... Союзай Коммунис партиин XXIV съез... ...алай амжалтаар угтахын түлөө социа... ...рысөө дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэриин ехэ ...та туйлаа гээд СССР-эй Министрнүү... ...дэй дэргэдэхи Центральна Статистиче... ...равлени мэдээсэнэ. Промышленна про... ...удалдаха, гол шухала продуктнуудые ...рилхэ 1971 оной нэгэдэхи кварталаа ...болзорhоо урид дүүргэгдэә. Үнгэрhэн ...нэгэдэхи кварталтай сасуулхада, про... ...нна үйлэдбэриин хэмжээн 8,6 процен... ...ехэ болоо. Промышленностиин ажалай ...нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулхада ...ентээр ургаа.

...шухала hалбаринууд продукци гаргал... ...ехэ болгоо гэбэл: электроэнергетикэ—9 ...т, түлишын промышленность—6 про... ...ара ба үнгэтэ металлурги—6 процент, ...кэ, нефтехимическэ промышленность ...процент, машина бүтээлгэ, металл бол... ...улга—11 процент, ой модоной, модо ...оруулгын, целлюлоз-саарhанай промыш... ...ть—7 процент, барилгын материалнуу... промышленность—9 процент, хүнгэн про... ...енность—8 процент, эдеэ хоолой про... ...енность—8 процент, культурно-ажаhуу... ...хубиин ажалай эд хэрэгсэл үйлэдбэ... ...—11 процент.

...талай түсэб бүхы нийтэ союзна, ...-республиканска промышленна минис... ...нүүд, бүхы союзна республиканууд ...

...ы орон доторнай шухала продукцинууд ...үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ (нийтэ хэрэглэмжын электростанци, ...анцинууд)—201 миллиард киловатт... ...фть—90,1 миллион тонно, газай кон... ...—1,2 миллион тонно, байгаалиин газ—... ...миллиард кубическа метр, нүүрhэн—162 ...тонно, шэрэм—21,6 миллион тонно, ...—29,7 миллион тонно, прокат—23,7 ...тонно, булад хоолойнууд—499 мил... ...метр, түмэрэй руда—48,8 миллион тон... ...минеральна үтэгжүүлгэ—14,9 миллион ...ургамалые хамгаалха химическэ хоро—... ...мянган тонно, сериэ кислота—3186 мян... ...онно, пластическа зүйлнүүд, синтетиче... ...бирхай—467 мянган тонно, химическэ ...—168 мянган тонно, автопокрышка—... ...миллион хэhэг, турбина—4,9 миллион киловатт, турбинын генератор—3,3 миллион киловатт, переменнэ тогой электродвигательнүүд—9,4 миллион киловатт, түмэр отолдог станогууд—254 миллион түхэригтэ, кузнечно-даралтын машинанууд—65,6 миллион түхэригтэ, приборнууд, автоматизациин ба тоололгын техникын хэрэгсэлнүүд—822 миллион түхэригтэ, доменно ба булад хайлуулгын түхеэрэлгэнүүд—25,1 мянган тонно, прокадай түхеэрэлгэ—36,9 мянган тонно, нефтеаппаратура—36 мянган тонно, химическэ түхеэрэлгэнүүд, тэдэнэй запасной частьнууд—109 миллион түхэригтэ, магистральна тепловозууд—379 секци, магистральна электровозууд—84, ашаа зөөдэг вагонууд—15,6 мянган хэhэг, автомобиль—262 мянган хэhэг, тэрэ тоодо ашаанай автомобиль—141, хүнгэн автомобиль—110 мянган хэhэг,— трактор—117 мянган хэhэг, хүдөө ажахын машина—554 миллион түхэригтэ, таряа хуряадаг комбайн—25,4 мянган хэhэг, хлопок хуряадаг машина—1,7 мянган хэhэг, экскаватор—8,2 мянган хэhэг, бульдозер—9,4 мянган хэhэг, бэлэн модон (колхозуудгүйгөөр)—103 миллион кубическа метр, саарhан—1095 мянган тонно, цемент—24,2 миллион тонно, суглуулагдамал түмэр-бетон—21 миллион кубическа метр, барилгын хирпиисэ—9 миллиард хэhэг, пумаажан бүд—1575 миллион дүрбэлжэн метр, ноохон бүд—166, хилгааhан бүд—191, торгон бүд—291 миллион дүрбэлжэн метр, оёмол хубсаhан—4,3 миллиард түхэригтэ, дотор трикотаж—207 миллион хэhэг, гадар трикотаж—109 миллион хэhэг, арhан гутал—174 миллион паар, мяхан (гүрэнэй нөөсэ)—1935 мянган тонно, загаhаар хэгдэhэн эдеэ хоол—439 миллион түхэригтэ, малай тоhон (гүрэнэй нөөсэ)—138 мянган тонно, hүөөр хэгдэhэн эдеэн (гүрэнэй нөөсэ)—4,9 миллион тонно, ургамалай тоhон (гүрэнэй нөөсэ)—727 мянган тонно, кондитерска зүйл—802 мянган тонно, консервэ—1,9 миллиард баанха, часы—10,3 миллион хэhэг, радиоприемник ба радиоло—2098 мянган хэhэг, телевизор—1426 мянган хэhэг, холодильник—1127 мянган хэhэг, хубсаhа угаадаг машина—1103 мянган хэhэг, мотоцикл, мотороллер—217 мянган хэhэг, велосипед, мотовелосипед—1133 мянган хэhэг, мебель—742 миллион түхэригтэ.

ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, нёдондо жэлэй түрүүшын кварталтай сасуулхада ехээр үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн 17 миллиард киловатт-час, нефть—6 миллион тонно, газ—3,6 миллиард кубическа метр, нүүрhэн—4 миллион тонно, шэрэм—756 мянган тонно, булад—1,5 миллион тонно, хара түмэрэй прокат—773 мянган тонно, булад хоолойнууд—24 миллион метр, минеральна үтэгжүүлгэ—2,2 миллион тонно, сериэ кислота—268 мянган тонно, химическэ утаhан—16 мянган тонно, түмэр отолдог станок—18 миллион түхэригтэ, приборнууд, автоматизациин ба тоололгын техникын хэрэгсэлнүүд—126 миллион түхэригтэ, автомобиль—41 мянган хэhэг, хүдөө ажахын машина—42 миллион түхэригтэ, цемент—1,7 миллион тонно. Үнгэтэ ба шухаг металл үйлэдбэрилгэ, нефтехимиин, нефть-болбосоруулгын продукт абалга ехэ болоо.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ нёдондо жэлэй энэл үетэй сасуулхада иимээр ехэ болоо гэбэл: бүхы зүйлэй бүд—72 миллион дүрбэлжэн метр, оёмол хубсаhан—342 миллион түхэриг, гадар ба дотор трикотаж—13 миллион хэhэг, малай тоhон—9 миллион тонно, hүнэй эдеэн—237 мянган тонно, ургамалай тоhон—101 мянган тонно, консервэ—209 миллион баанха, радиоприемник ба радиоло—247 мянган хэhэг, холодильник—131 мянган хэhэг, мебель—69 миллион түхэригөөр.

Предприятинуудай ажалай технико-экономическа үрэ дүнгүүд hайжараа. Гэбэшье үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхын түлэ нөөсэ арга боломжонууд промышленностьда үшөөл хүсэд дүүрэнээр ашаглагданагүй, зарим предприятинууд тогтоогдоhон түсэбөө дүүргэнэгүй.

Научна шэнжэлгын, проект табидаг конструкторска организацинууд, промышленна предприятинууд научно-техническэ асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хүдэлмэри ябуулаа, промышленна шэнэ продукци гаргадаг болоо, шэнэ технологическа үйлэдбэри нэбтэрүүлэə, үйлэдбэрие үргэлжэдэнь оньhожоруулха, автоматизацилха хэрэг бэелүүлээ.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ, юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулба.

(ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛ БА ЭРДЭМТЭД

БАЙГААЛИИН «АБДАРТА» ТҮЛХЮУР ТААРУУЛНА

Нефть болон газые ехээр абадаг болохын тулада манай орон дотор олон районуудта газар үрэмдэгдэдэг гээшэ. Мүнөө үедэ дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ орходоо 6 дахин ехэ газар үрэмдэгдэжэ байгаалиин баялигые абалга горитой дээшэлээ.

Газар малталгые үргэдхэхэ хэрэгтэ үрэмдэлгын техникын бүхэсоюзна научна-шэнжэлэлгын институт(ВНИИБТ) ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тус институт турбинна аргаар газар үрэмдэхэ арга дурадхажа, тэрэнэй ашаар оронойманай зүүн районуудта хоёрдохи нефтяной бааза бии болгогдоо. Мүнөө үедэ нефть болон газ абалга гол түлэб энэ аргаар хэгдэжэ байна.

Газар үрэмдэдэг шэнэ хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ хэрэгтэ тус научно-шэнжэлэлгын институтда ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эрдэмтэдэй дурадхалаар газар үрэмдэлгын соргонууд алюминяар бэлэдхэгдэдэг болоо. Мүн бусадшье hайн арганууд нэбтэрүүлэгдэнэ. Гадна газарые бүри гүнзэгыдэ малтаха технологи нэбтэрүүлэгдэнэ. Техническэ наукануудай доктор нүхэр Н. С. Тимофеевэй хүтэлбэри доро тиимэ проект зохёогдожо, мүнөө 15 километр хүрэтэр гүнзэгыдэ газар үрэмдэгдэнэ.

Институдай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн хүдэлмэриин аша туhые согсолбол, жэлдээ хэдэн миллион түхэриг мүнгэ зөөриин ашаг олзо оруулагдана. Һүүлшын 5 жэлэй туршада ВНИИБТ-да урлан нарижуулгын 222 дурадхал ороо, тэдэнэйнь 72-тонь авторай үнэмшэлгэ үгтөө. Энэ үе соо тус институт СССР-эй арадай ажахын туйлалтые харуулhан выставкын зүгhөө 260 алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудые абаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай директор (дундань), техническэ наукануудай доктор Асан Абдулаевич Асан-Нури, директорэй орлогшо Поликарп Автономович Палий (зүүн таладань) үрэмдэлгын инстументнүүдэй лабораторие даагша, техническэ наукануудай кандидат Григорий Сергеевич Геворков гэгшэд газар үрэмдэдэг шэнэ хэрэгсэлнүүдые шалгажа байна. Иимэ хэрэгсэлнүүд Баруун Сибирьтэ нефть малталгада хэрэглэгдэхэ юм. Эдэнь байгаалиин «абдар» уудалха ёhотойл түлхюурнүүдынь болоно ха юм.

(ТАСС).

...А-гай ПРАВИТЕЛЬСТВАДА СОВЕТ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ЭЛЬГЭЭҺЭН НОТО

...ССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй ...строй нэгэдэхи орлогшо ...Кузнецов апрелиин 24-дэ ...гай Москвада байдаг элшэн ...Дж. Бим гэгшэдэ ното ба... ...ба. Тэрээн соо США-да байдаг ...совет эмхи зургаанууд болон ...эрхэтэд тушаа шэнэ гэмтэ ...ануудые хэгдэhэнтэй дашарамдуулан, США-гай правительство Совет правительство шууд ...бурууша алга хэнэ.

...бособоронги общество дотор ... уласхоорондын эрхэ ба ...сахиха гурим хадаа харин ...атическа ба бусад түлөө... эмхинүүдэй ажал ябуул... ...рхилхын тулада зохистой эр... ...дал хангахыень, тэрэшэлэн ... тусхай тушаалта нюурнууд ...эрхэтэдэй ойртоо хүртэшэ... ...ба аюулгүй байхыень ханга... ...орондоо дипломатическа ха... ... байhан гүрэнүүдэй правительствануудые уялгална. Олон зуун жэлэй уласхоорондын бодото харилсаагаар тогтоогдоhон энэ дүрим гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай мэдээжэ гурим мүн гээшэ, тиин энэ гуримые сахихагүй ябадал хадаа нүгөө гүрэнтэй зохид hайн харилсаа байгуулхые энэ гүрэнэй хүсэдэггүй байhые гэршэлхэhээ ондоогоор харагдажа болохогүй байна.

Гэхэ зуура США-да байдаг совет посольствын, совет бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй тусхайта хүдэлмэреэ дүүргэхэ арга боломжодонь hаад хэхэhээ гадна, тэдэнэй бэедэ аюул хүргэхэ эрхэ байдал үни удаан сагай туршада тохёолдоод байна. Мүн правительстванууд хоорондын зохихо хэлсээнэй үндэhөөр научно-техническэ ба культурна андалдаанай хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхын зорилгоор США-да ерэдэг совет эрхэтэдтэшье иимэ эрхэ байдал тохёолдоно.

Эгээн hүүлэй үедэ жэрхэмэ муухай ушар болоо гэбэл, «еврейнүүдые хамгаалха лигиин» фашис сионистнууд Нью-Йоркдохи «Интуристын», «Аэрофлодой» түлөөлэлгын байшангуудта добтолон орожо, юумыень эбдээ, hандаргаа, хара хүсэ хэрэглэхээр эдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые занаhан байна. Энэ оной апрелиин 22-то Нью-Йоркдохи «Амторгын» гэртэ орожо, совет эрхэтэдэй хүдэлжэ байхада тэдэнэр бомбо тэhэлээ. Тиигэжэ тэдэнэр материальна ехэ хохидол ушаруулhан байна.

Тиимэ дээрэhээ США-да байдаг совет эмхи зургаанууд болон эрхэтэд тушаа аюултай эмхидхэгдэhэн хүсэрхэлгын ябуулганууд тухай эндэ хэлэгдэжэ байhаниинь элитэ.

Америкын талаhаа тэрэнэй хэды үгээ үгөөшье hаань, США-да байдаг совет эмхи зургаануудай ажал ябуулгаяа эрхилхэ, совет эрхэтэдэй аюулгүй байха зохихо эрхэ нүхэсэл хангахын тула үрэтэй хэмжээнүүд абтагданагүй гэжэ совет түлөөлэлгэтэ нюурнууд тушаа үргэлжэлжэ байhан hүйдхэлтэ ябуулганууд гэршэлжэ үгэнэ.

США-да байдаг совет тусхайта түлөөлэгшэдэй ба эрхэтэдэй ажал ябуулгын зохид hайн эрхэ байдал, бэеынь аюулгүйе хангаха талаар үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абахыень совет правительство США-гай правительствада эрид шууд дурадхана. Тохёолдоод байhан байдалай түлөө, мүн хойшолонгуудайнь түлөө бүхы харюусалга США-гай правительствада тохогдоно гээд ното соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Жэшээ абамаар библиотекэ

Зэдын аймагай Доодо-Бургалтайн библиотекэ тухай хөөрэхөөр. Юуб гэхэдэ, хүдөөгэй энэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд нютагтаа хүндэтэй, тэдэнэрэй дүтын нүхэд болонхой.

Арбан жэл соо библиотекые даажа ябаhан А. Д. Цыбикова болон тэрэнэй залуу туhалагшад Е. Бизьяева, Л. Айсуева гэгшэд уншагшадые халуунаар угтадаг, ном шэлэн абахадань туhалдаг юм. Тиимэhээнь библиотекэдэ уншагшадшье олон. Саг үргэлжэдөө эндэ 5000 хэhэг ном ээлжээлэн уншагдажа байна бшуу.

Һурагшад библиотекын эгээл эдэбхитэй уншагшадынь мүн. Тэдэнэй, залуушуулай хүсөөр элдэб хэмжээ ябуулганууд библиотекэдэ үнгэргэгдэдэг. Янза бүриин темээр выставкэ, стендүүд хирэ-хирэдээ лэ эндэ эмхидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй XXIV съездэдэ тусхай выставкэ зорюулагдаа hэн. Эхилхээ байhан хабарай тарилгын халуун хаhатай дашарамдуулан, «Газар таряалан — хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол үндэhэн» гэhэн гаршагтай выставкэ нээгдээд, таряашадай анхарал ехээр татаба.

Тиихэдэ уншалгын зал соо ленинскэ булан эмхидхэгдэнхэй. В. И. Ленинэй зохёолнуудтай. Ильичэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай номуудтай уншагшад танилсана. Библиотекын залнууд бултадаа уран гоёор шэмэглэгдээ юм. Эндэ зурагша комсомол басаган Евдокия Бизьяевагай үүргэ ехэ.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр эмхидхэгдэhэн нүүдэл библиотекэ малшадта абаашагдадаг. Хорин хоёр фермын хүдэлмэришэд уран hайханай элдэб ном hонирхон уншаха зуураа, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулhан журнал, брошюранuудтай танилсана.

Зэдын аймагай «Мир» колхозой библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай зорилго мүнөө табигданхай, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые арад зондоо ойлгуулхын тула колхозой агитатор ба пропагандистнар горитой хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ.

З. МУНКУЕВА.

Социалис оронуудаар

...ССР-эй түмэр харгы электрижүүлэгдэнэ

...РАГА. Прага. Бенешов городай хоорондохи түмэр харгын ...рижүүлэгдэhэн hүүлшын ...ток ашаглалтада оруулагда... Тиигэжэ ороной урда зүгэй ...нүүдые ниислэл хототой хол... ...н түмэр харгы гүйсэд элект... ...үүлэгдэбэ.

...циалис Чехословакиин тү... ...харгы электрижүүлгэ хадаа ...Р-эй арадай ажахые хүг... ...лгын гол зорилгонуудай нэ... ...болоно. Мүнөө энэ хүдэлмэ... ...хэмжээн улам үргэдхэгдэнэ. ...дээрээ хоёр мянган кило... ...түмэр харгы электрижүү... ...лэнхэй.

...на табан жэлэй туршада оро... ...түмэр харгы хурдан түргэ... ...хүгжөөгдэхэ юм. КНЧ-гэй ...съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ... 1971—1975 онуудай табан ...лэй түсэбэй Директивэнүүдэй ...т соо 2600 километр түмэр ...ы электрижүүлэгдэхээр ха... ...агдана. Энэнь Чехословакиин бүхы түмэр харгын 20 про... ...болоно.

Кубын мал ажалай хүгжэлтэ

ГАВАНА. Кубын правительство мал ажал саашадань хүгжөөлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулна. Пинос гэжэ арал хадаа республикын мал ажал ехээр эрхилдэг районуудай нэгэн болоно. Он жэлэй ошохо бүри тэндэхи эбэртэ бодо малай тоо толгой олошорно, тэжээлэй ургамалнуудые тариха талмай бүри үргэдхэгдэнэ. Тэндэ мал ажал эрхилдэг ажахынууд 4.300 кабальери (нэгэ кабальеринь 13,4 гектартай адли) газар эзэлжэ, 54 мянган толгой үхэртэй болонхой.

«Виктория-Либертад» аралай hаалиин фермэнүүдэй нэгэнэй хүтэлбэрилэгшэ Хулио Сесар Гонгора гэгшын ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэhэнэй ёhоор, hү ехээр үгэдэг үүлтэрэй үнеэдые олошоруулха, мал ажалай хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эндэхин гол анхаралаа хандуулдаг байна. Эдэ бүгэдын ашаар 1968 онойхитой сасуулхада үнеэн бүриhөө hү абалга 2,5 дахин дээшэлээ. Мал ажалай хүндэ хүшэр хүдэлмэриин оньhожоруулагданай ашаар малшадай тоо 4 дахин үсөөрүүлэгдээ.

— Эндэ ажаhуудаг 30 мянган хүнэй эрилтые энэ жэлэй дүүрэтэр мяха, hү, тоhо болон мал ажалай бусад продуктнуудаар гүйсэд хангадаг болохо уялга аралай ажалшад абанхай, — гэжэ Кубын Коммунис партиин Пинос аралай комитедэй секретарь Рауль Льянес мэдүүлбэ.

...ЖЭЛЭЙ ЭРХИМ ЭКСПОРТЁР

...АРШАВА. 1970 оной эрхим ...портер гэжэ бүхы Польшо до... ...үнгэргэгдэhэн конкурсын дүн ...логдобо. Иимэ конкурс оро... ...шулуу нүүрhэнэй шахтануу... ...дунда жэл бүри үнгэргэгдэ... ...юм. Шулуу нүүрhэнэй Рыб... ...кэ бассейнэй «Мощченица» ...а эрхим экспортер — шахта ...э элирүүлэгдэбэ.

...э юрэ бусын мүрысөөн — ...курсдо тус шахтын горнягууд ... дахин эрхимлэhэн байна. Эндэхи шахтернууд үнгэрhэн жэлэй туршада хамтадаа хоёр миллион шахуу тонно эрхим шанартай шулуу нүүрhэ малтан абаа. Тэрэнэй 88,5 процентнь хилын саанахи гүрэнүүдэй захиушадта эльгээгдэhэн байха юм.

Арадай Польшын шахтернууд үнгэрhэн жэлдэ хамта дээрээ 29 миллион шахуу тонно «хара түлишэ» хилын саанахи гүрэнүүдтэ худалдаhан байна.

СОВЕТ ИНДУСТРИИН ТҮРҮҮ МАНЛАЙ

СССР-эй арадай ажахын hалбаринуудай дунда хүндэ индустри тусгаар hуури эзэлдэг. Энэ хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэнэй ёhоор «Ороной экономическа хүсэ шадалай, арадай байдалай саашадаа hайжаралгын үндэhэ hуури боложо үгэнэ».

Хүндэ машина бүтээлгын предприятинуудай нэгэн бологшо гайхамшаг «Уралмашые» заводуудай эсэгэнь болоно гэжэ Максим Горький урдань хэлээ hэн. Зүгөөр бүхы энэ hалбари иимэ хүндэтэй нэрэдэ хүртэхэ яhала эрхэтэй гээшэ. Конверторнууд, дабталгын станууд, котёлнууд, турбинанууд, дизельнүүд, тепловозууд, вагонууд, нүүрhэ малтан абадаг түхеэрэлгэнүүд, экскаваторнууд, үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүд, кранууд, конвейернүүд гэхэ мэтын үйлэдбэрилгын угаа ехэ хүсэн эндэ бүтээн гаргагдадаг байна бшуу. Тэрээнhээ гадна, хүндэ индустри холодильнигуудhаа эхилээд, хүүгэдэй нааданхайнууд хүрэтэр—үргэн хэрэглэлэй эд бараа угаа ехээр бүтээн гаргадаг гээшэ.

Октябриин урда тээхи Россида хүндэ машина бүтээлгын талаар оройдоол түрүүшын өөдэгүйхэн алхамууд хэгдэдэг байгаа hаа, энэ талаар олон ушарта хариин капитал үүсхэл гаргадаг hэн. Краматорско, Славянска, Таганрогско, Сормовско болон бусад заводууд олонхидоо хариин оронуудайхиhaа дутуугүй продукци гаргадаг байгаашье hаа, хүсөөр багаханууд hэн. Заводуудай, шахтанууд болон транспортын бүхы машинануудай, түхеэрэлгэнүүдэй хахад шахуунь хариин фирмэнүүдтэ бүтээгдээ гэhэн тэмдэгтэй байдаг бэлэй. Имагтал Совет засагай жэлнүүдтэ энэ хэрэг саашадаа хүгжөөгдэжэ, Советскэ Союзай промышленна угаа ехэ хүсэ шадал байгуулха аргатай болоо.

Дайнай урда тээхи түсэбтэ табан жэлнүүдэй үедэ хүндэ промышленностиин, транспортын, машина бүтээлгын үндэhэ hууриин хурдан түргэнөөр хүгжэhэн тухай доро дурсагдаhан тоонуудhаа эли тодоор хаража болохо байна. 1928 онhоо 1940 он хүрэтэр металлургическа машина бүтээлгын предприятинууд өөрынгөө продукцие дүрбэнhөө 23,7 мянган тонно хүрэтэр, вагон бүтээлгэ ашаанай вагонуудаар таба үлүүтэй дахин,— пассажирска вагонуудаар—2,5 дахин нэмээhэн байна. 1932 онhоо 1940 он хүрэтэр нүүрhэ малтан абаха түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалга дүрбэ дахин нэмээ.

Нигэжэ социалис экономикын бүхы байшангай бата бэхи hуури табигдаа hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүндэ машина бүтээлгэ СССР-эй арадай ажахын гол hалбаринууд дотор hуурияа эзэлhээр лэ байдаг.

Үнгэрэгшэ түсэбтэ табан жэлдэ (1966—1970 онууд) эндэ үйлэдбэриин хэмжээн 40 процентээр нэмээ. Предприятинуудые шэнэ техникээр зэбсэглэхэ, предприятинуудые томо болгохо ба тусхай мэргэжэлдэ оруулха хэрэг үргэлжэлүүлэгдээ, автомат аргаар залан ударидаха онол аргануд нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Энэ хадаа ажалай бүтээсые гурбанай нэгэ шахуу хубяар дээшэлүүлхэ арга олгоо. Экономическа шэнэдхэлгэ, тэрээнhээ уламжалан абтаhан хэмжээ ябуулганууд заводуудай мүнгэн сангай хэрэгые бэхижүүлээ, продукциин ашагтай туhатай байлгые дээшэлүүлээ. Имагтал нёдондо жэлдэ 314 мянган тонно металлургическа түхеэрэлгэ, 58 мянга гаран магистральна ашаанай вагон, магистральна тепловозуудай мянга табан зуу шахуу секцинүүд, хамта дээрээ 16,2 миллион киловатт хүсэтэй турбинанууд бүтээн гаргагдаа.

Эдэ юрэнхы нийтэ мэдээнүүд соо 2700 кубометр хэмжээтэй Европодохи тон томо доменно пеэшэнгүүдтэ, ууралаар хүдэлдэг 800 мянган киловатт хүсэтэй турбинанuудта, соргонуудые гагнадаг хүсэтэ станuудта хэрэгтэй бүлэг олон түхеэрэлгэнүүд, бусад хэдэ хэдэн шухаг машинанууд болон агрегадууд оролсоно. Энэ хадаа техникын талаар элитэ ехэ туйлалта болоно гээшэ.

Бүтээгдэдэг түхеэрэлгэнүүдэй эгээн лэ түрүү hайн байгууламжануудые хэрэглэхын хажуугаар, үйлэдбэриин технологи таhалгаряагүйгөөр нарижуулагдана. Иимэ тоонууд угаа hонирхолтой. 1969 ондо 1965 онойхидо орходоо 4,7 дахин ехэ гү, али 310 мянган тонно шудхалаа, өөрөө загсан хатуурдаг холисонуудhаа гаргагдаhан байха юм. Совет мэргэжэлтэдэй ухаалан зохёоhон эдэ холисонууд бүхы баруунай гол оронуудта мүнөө хэрэглэгдэнэ, хүсэ ба мүнгэ зөөри угаа ехээр алмаха арга олгоно. Элдэб юумэ шудхаха онол аргануудые эрид ехээр хубилгана. Мүн энэ үе соо нарин нягта хэмжээтэйгээр хэбтэ сохихо онол аргаар детальнууд дүрбэ дахин олоор бүтээгдэдэг болоо, металл хэрэглэлгын коэффициент горитойгоор hайжараа. Детальнуудые механическа аргаар мүлин заhалгаар ажалай бүтээсые эрид ехээр дээшэлүүлдэг универсальна хабсаргагдамал түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгээр, энэ угаа томо hалбариин талаар жэл бүхэндэ хабсарган суглуулагдадаг зүйлнүүдэй тоо 300 мянга тухай болодог.

Хүндэ индустриин түргэн хүгжэлтын удха шанар мүнөөнэйшье ехэ байдалда хүсэд шухала зангаараа гээд Леонид Ильич Брежневэй элидхэл соо тэмдэглэгдэнхэй. Ушарынь хадаа хамагай түрүүндэ, үргэдхэн хүгжөөгдэдэг үйлэдбэри, экономическа ургалтын арга боломжонууд ба саашанхи хурдабшалал, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулга хүндэ индустриин амжалтата хүгжэлгөөр нилээд ехээр тодорхойлогдохо байна. Тэрэнэй хүдэлмэриhөө арадай ажахын бүхы hалбаринуудай техникээр хангагдаса, ажалай бүри ехэ бүтээсэ туйлаха, материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые хангаха хэрэг дулдыдаха байна бшуу.

Хүдөө ажахы, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность, худалдаа наймаан, ажаhуудал—hалбари бүхэнэй хүгжэлтын талаар хараалагдаhан зорилгонууд хамагай түрүүндэ машина бүтээгшэдэй шэнэ продукциhаа дулдыдаха болоно. Тус бүридөө урда тээнь үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэй, ехэ ашаа даадаг машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые юhэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ машина бүтээгшэд үйлэдбэрилэн гаргаха юм. Жэшээлхэдэ, 5000 мянган кубическа метр хэмжээтэй угаа томо доменно пеэшэнгүүдтэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые, 100 кубометр хэмжээнэй удхууртай экскаваторнуудые, часай турша соо 12 мянган кубометр хэмжээтэй газарай дээдэ талын хүрьhые малтан нээхэ роторно оньhо түхеэрэлгэнүүдые ухаалан зохёохо, олоор бүтээн гаргаха хэрэгтэй байна. 1200 мянган киловатт хүсэтэй ууралаар хүдэлдэг турбинануудай техническэ проект зохёолго дүүргэгдээ (шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ эхинэй энергетическэ блогой иимэ хүсэтэй түхеэрэлгэнүүд бүтээгдэдэг болохо ёhотой). Нүүрhэ үргэлжэ дээрэнь малтан абаха автомат оньhон түхеэрэлгэнүүд Украинын хоёр шахта соо туршагдажа дүүргэгдэхээ байнхай. Эдэнэр хадаа дистанционно аргаар залан хүдэлгэгдэдэг, тиимэhээ забой соо хүнэй ходоодо байhанай хэрэггүй. Хэдэ хэдэн ондоошье томо ухаалан зохёолгонууд тухай тоолоо болохо байна.

Хүндэ машина бүтээлгын hалбари доторойнь хүдэлмэриин үргэн программа бэелүүлэгдэхэ. Бии байhан түхеэрэлгэнүүдээ эгээн лэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэдэг болохо, капитальна хүдэлмэридэ шэнээр hомологдоhон мүнгэ зөөриин ашаая харюулгыень түргэдхэхэ, ехэ болгохо гээшэ тус программын гол зорилгонь болоно. Машина бүтээлгэдэ ажалай бүтээсэ 1,5—1,8 дахин нэмэхэ ёhотой. Энэ хадаа hалбари дотор арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые нэмээхэhээ гадна, нийтэ дээрээ гаргагдахаар хараалагдаhан иимэ эд бараа гаргалгада дам туhалха болоно. Хүндэ машинануудай абадаг ба гаргадаг нүүрhэ, руда болон электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэжэ, кастрюль, холодильник гэхэ мэтэ бүтээгдэдэг гэжэ хүн бүхэндэ hайса мэдээжэ.

Мүнөө үе сагай эрхим hайн материалнуудые, технологическа онол аргануудые, эгээн лэ нарин hайн түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлгэ иимэ машинануудые бүри олоор гаргаха, шанарыень hайжаруулха, тиимэhээ түүхэй эд абадаг hалбаринуудhаа эхилэн, хүнгэн промышленность хүрэтэр бүхы үйлэдбэрие нэмээхэ, гаргаша багатай болгохо байна бшуу. Энэ зорилго туйлахын түлөө тэмсэлдэ хүндэ машина бүтээлгын предприятинууд мүнөө бага бэшэ удха шанартай болоhон үйлэдбэриин хүгжэлтын өөрынгөө фонднуудые хэрэглэжэ шадаха байна. Энэнь олон ушарта хэдэн миллион түхэриг хэмжээтэй байдаг ха юм.

Предприятинуудые, бүхы hалбарие хүтэлбэрилгэдэ кибернетикэ хэрэглэхэhээ гадна, ерэхэ табан жэлдэ байгууламжын талаар шалгармал шэнэ түхэл аргануд бүри үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Үйлэдбэриин шэнэ нэгэдэлнүүдые байгуулха тухай эндэ хэлэгдэнэ (hалбари дотор мүнөө найман иимэ нэгэдэл бии). Энэ хадаа үйлэдбэрие томодхохо, тусхай мэргэжэлдэ оруулхые түргэдхэхэ, нютагай үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ зүб зам болоно гэжэ дүй дүршэл харуулаа.

Тиимэ болохолоороо, хүндэ машина бүтээлгэ шэнэ түсэбтэ табан жэлые таарамжатай hайн эрхэ байдалые эхилбэ гэжэ этигэл түгэлдөөр хэлэжэ болохо байна. Хүндэ машина бүтээлгэ совет индустриин түрүү зэргэдэ урда мэтэ байhаар зангаараа.

Валерий БЕГИШЕВ.
(АПН).

ЧЕХОСЛОВАКИ. «ЧКД-Соколово-Прага» гэдэг локомотивна заводой продукци дэлхэйн гүрэнүүдтэ мэдээжэ. Һүүлшын олон жэлэй туршада Советскэ Союзай захилаар абтана. Мүнөө жэлдэ 200 гаран дизель электровозууд худалдан абтаха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хабсаралгын цехтэ.
ТАСС-ай фотохронико.

ОЮУН БЭЛИГЭЙ ХҮГЖЭЛТЫН ГЭРШЭ

КПСС-эй XXIV съездэ зорюулагдаһан концертнүүд март һарада боложо, профсоюзай уран һайханай бүлгэмүүдэй энэ шухала хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар бэлдэһые харуулаа. Улаан-Үдэ хотымнай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай уран һайханай бүлгэмэй коллективүүд тэдээндэ олоор хабаадалсаа. Жэшээнь, прибор бүтээлгын заводой 400 гаран, локомотив-вагон заһабарилгын заводой 800-гаад, авиазаводой мянгаад хүн хабаадалсажа, эрхимлээшэдынь бүришье харюусалгатай шалгалта гараа.

Бэлэдхэлэй энэ ехэ хүдэлмэриие городой эмхидхэхы комитет ба уран һайханай бүлгэмэй республиканска байшан хүтэлбэрилөө. Репертуарынь удха түгэлдэр, баяншье байгаа. Ленин багша, Коммунис парти, Эхэ орон, абьяас түгэлдэр ажал хүдэлмэри болон эб найрамдалые домоглон магтаһан, тэрэ лангин үгэнүүдтэ хэтэ мүнхэдөө дуратай байхые уряалһан зугаа дуун, хатар наадан захагүй олон байгаа. Тэрэшэлэн буряад авторнуудай дуу, хүгжэм, уянгата шүлэг олоор ханхинаа.

Олонхи коллективүүд тоосоото концертнүүдээ КПСС-эй XXIV съездэ тусгаар зорюулагдаһан уран зохёолой, хүгжэмэй ба хореографическа композици, монтаж гэхэ мэтые табижа, Коммунис партиин ба совет арадай гэрэлтэ һайхан образые ниитэлэн харуулхые оролдоо.

Энэнь тон зүб, удхатайшье гээшэ.

Бүлгэм бүхэнэйнь тоосоое тусгаар жюри хаража, сэгнэлтэ үгэһэн юм. Тус жюрие РСФСР-эй арадай артист Б. Н. Вампилов толгойлоо.

Түрүүшын бүлэгтэ соёлой зургаан ордоной ба байшангай коллектив оролсоо. Жэшээнь, авиазаводой соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй коллектив нэгэдэхи шатын диплом абаа, арадай ансамблиин хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэлсөө. Ленинэй ордено мяха-консервын комбинадай соёлой байшангай коллектив 2-дохи шатын диплом, арадай хореографическа ансамбль I шатын диплом абаһан юм. Тиихэдэ гурбадахи һуури ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной уран һайханай бүлгэмэйхид эзэлжэ, эрэшүүлэйнь хоор (хүтэлбэрилэгшэнь В. И. Хижняков) I шатын дипломоор шагнагдаһан байна.

Дипломуудта хүртэһэн уран һайханай коллективүүдэй һайн талань гэхэдэ, тус харалганда тэдэ тон харюусалгатайгаар бэлдэһэн, тиимэһээ концерт бүхэнэйнгөө программые шэнэдхэһэн, онсо өөрын творческо маяг шэнжэтэй болгохые оролдоһон байха юм. Хэрбээ али нэгэ дуунай зэдэлжэ' гү, угы һаа, хатаршадай маталдан наадажа байхые гэнтэ хараа һаа, танижа ядахаар юумэн огто байхагүй, харин түхэл маягаарнь заабол тэрэ коллективэйхид гэжэ тухайлмаар байдаг. Ёһотой артистнарай бэлиг шадабариие дабан гарахын тула, дээрэ дурсагдаһан бүлгэмэйхид энэ шухала хэрэгтэ бүхы сэдьхэлһээ хандаһан, хамаг хүсэ шадалаа элсүүлһэн юм.

Хоёрдохи бүлэгтэнь городой бусад промышленна предприятинуудай долоон коллектив оролсожо, бэлиг шадабаряа туршалсаа. Прибор бүтээлгын заводой уран һайханай бүлгэмэйхид эрхимлэжэ, нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаа. Энэ талаар уран һайханайнь хүтэлбэрилэгшэ К. С. Хандарова илангаяа ехэ оролдолго гаргажа, алишье талаарнь жэншэдгүй гоё һайн концерт бэлдэжэ шадаа. Мүн заводой парткомой, комсомолой ба профсоюзай эмхинүүдэй үүргэ бии ааб даа. Бүгэдөөрэн эбтэй эетэйгээр ажаллажа, уран һайханай зүблөөн дээрэ репертуараа хэдэн дахин хаража үзэһэн, бүришье удхатай болгоһон юм.

Хоёрдохи һууриие ноохо угаадаг фабрикынхид эзэлээ. Сэхыень хэлэхэдэ, эндэхи уран һайханай бүлгэм һаяшаг эмхидхэгдэһэн. Тиигэбэшье дүй дүршэлтэй болоһон коллективтэй ана-мана тэнсэхэ шадалтай байһанаа харуулаа. Энэ коллектив саашадаа һайжарха, бэлиг шадабаряа улам нарижуулхал байха. Энээндэнь ямаршье һэжэг түрэнэгүй. Прибор бүтээлгын заводойхид мүн баһа залуу, бэлигтэйшье. Гурбадахи шатын дипломдо «Теплоприбор» заводойхид хүртөө.

Профсоюзай обкомой мэдэлдэ байдаг эмхи зургаанууд бултанһаа олоор хабаадалсаа. Энэнь ехэ һайн гээшэ. Саашадаа тэдэнэр бүришье үргэнөөр хабаадалсаха бэзэ.

Ямар тобшолол хэлтэйб?

КПСС-эй XXIV съездэ зорюулагдаһан энэ харалга эбтэй эетэйгээр, тон эмхитэйгээр үнгэрөө. Тиихэдэ концерт бүхэниинь имагтал партийна һудалтай, маяг хэлбэриин талаар яб гэмэ тодо хурса байгаа. Иимэ тоосоото харалгануудые саашадань ходо үнгэргэжэ байха шухала. Ушар юуб гэхэдэ, уран һайханай бүлгэмэйхид бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абаха, һайн юумэндэнь һураха байна.

Гэхэтэй хамта, тус харалган нилээд ехэ дутагдалтай байһыемнай элирүүлэн харуулаа.

Зарим коллективүүд энэ хэрэгтэ ёһын тэдысэ хабаадалсаа. Жэшээнь, «Электромашина», судна бүтээлгын ба шэлэй заводой, геологоуправлениин партийна организаци, комсомолой болон профсоюзай эмхинүүд энэ шухала хэрэгтэ ёһотой эзэн мэтэ хандаагүй. Тиимэһээ концертынь программада ямаршье удхагүй, миин лэ тушаалдаһан зүйлнүүд оролсоо. Эгээ муу талань гэхэдэ, хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулалсаагүй. Гадна эмхидхэлэй хүдэлмэри һанаһанда хүрэмөөр ябуулагдаагүй. Тэрэшэлэн хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, барилгашадай профсоюзай обком бэлэдхэл муутай, харюусалга багатай байһанаа элирхэйлжэ үгөө.

Энэ дурсагдаһан коллективүүд зүб тобшолол хэжэ, уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулхые оролдохо аабза гэжэ найдагдана.

С. УЛАХАНОВ,
облпрофсоведэй дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэй байшангай директор.

АГУУ УЕ ХЭ БААТАРШАЛГЫН СОЛО

„ОСВОБОЖДЕНИЕ“ ГЭЖЭ КИНОГОЙ ГУРБАДАХИ ХУБИ ТУХАЙ

Дэлхэйн хүн түрэлтэниие «хүрин тахал»—фашизмын һабарһаа абарһан совет арад, тэрэнэй агуу Арми тухай олон фильм бии. Зүгөөр «Сүлөөлэлгэ» гэһэн кино хадаа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай гал дүлэниие, ямар хүшэр хүндэ байһые, ямар сэнгээр Европын сүлөөлэгдэһые тон үргэнөөр харуулһан зохёол болоно ха юм. Энэл кино дэлхэйн хоёрдохи дайниие тон гүнзэгыгөөр, тон үнэнөөр харуулһан фильмүүд соохоо онсо илгаржа, ехэ анхарал татаһан зохёол гэжэ баталхада, зааханшье алдуу болохогүй ёһотой.

«Гал дугааг», «һэтэ сохилго» («Огненная дуга», «Прорыв») гэһэн түрүүшын хоёр фильмые манай ороной хүн зоной ехэл һонирхолтойгоор хараһан, хүлеэжэ ядаһан тухай бидэнэр һайн мэдэнэбди. Мүнөө Эхэ оронойманай ниислэл хото Москвагай кинотеатрнуудта «Сүлөөлэлгэ» киногой гурбадахи хуби «Гол сохилтын шэглэл» («Направление главного удара») гэһэн фильм харуулагдажа эхилбэ. Энэ кино хараха дуратайшуул тон олон. Хэзээ үнинэй харуулагдажашье байгаа һаань, билет олохонь тон хүшэр.

Энэ фильмын сценариие Ю. Бондарев, О. Курганов, Ю. Озеров гурбан бэшээ. Режиссерынь — Ю. Озеров.

«Центр» гэһэн дайсадай ехэ бүлэгые сохихын тула үнинэй бэлдэгдэһэн добтолго тухай энэ фильм хөөрэнэ. Совет полководецуудай, ставкын оролдолго, тэдэнэй стратегическэ болон тактическа түсэбэй яажа бүтэһэн тухай эндэ харанабди.

Энэ ехэ операциие бэлдэхын тула нилээдхэн оролдолго хэрэгтэй бшуу. Дайсад-фашистнууд һажажа байнагүй. 1943 ондо Тегеранда болоһон США, Англи, СССР гүрэнүүдэй толгойлогшодой конференциин протокол Гитлерэй тагнуулай гарта ороно. Фашистнууд 2-дохи фронт нээгдэхэ тухай дуулаба.

1944 оной зун Совет Арми гайхамшаг илалтануудые туйланхай: Сталинград, Курска сахариг, Днепр дээрэхи тулалдаан, Ленинград болон бусад. Хэды тиибэшье, фашистнууд дууһан сохигдоодүй, үшөөл ехэ хүсэтэй. Фашис арми, хэнэйшье мэдэһээр, 1941 онойхидоол адли бэшэ болонхой, сэрэгэй генерал, офицернүүд юу хээ ойлгожо эхилэнхэй.

Эгээл иимэ сагта шанга сохилто фашистнуудта үгэхэ хэрэгтэй. Заатагүй үгэхэ хэрэгтэй! Теэд хаана тэрэ гол сохилто үгөө һаа, һайн бэ? Фашистнууд хаана һула, хэбэрэг флангтай гээшэб? Манай сэрэгые хаанаһаа хүлеэнэгүйб?

Ставкада болоһон сценэ фильмые ехэ һонин болгоно. Фронтые командалагша К. Рокоссовский (артист В. Давыдов) И. В. Сталинда (артист Б. Закарнадзе) өөрынгөө түсэбэй зүб байһан тухай ойлгуулжа, лаблажа шадана. Гол сохилтые хаана хэхэб? К. Рокоссовкий гаталшагүй шахуу намагые шэлэнэ. Главна командалагшын орлогшо Г. Жуковшье (артист М. Ульянов), генеральна штабай начальник А. Василевскишье (артист М. Буренков) юун гэжэ һанаха байнаб. Һүүлэй һүүлдэ гол сохилтын шэглэл, добтолгын участок шэлэгдэнэ.

Гитлерэйшье ставкада номгон бэшэ. Дүй дүршэлөөр баян начальнигууд-дайсад эндэ сугларжа, совет сэрэгүүд хаанаһаа добтолхо гээшэб гэжэ удаан зүбшэнэд. Эндэшье һанамжанууд олон ондоо. «Центр» бүлэг армиие командалагша фон Клюге (ГДР-эй артист Х. Хассе) фюрерэй урда бодожо, совет полководецуудай шэлэһэн участогые гаталшагүй гэжэ баталаад, добтолгые ондоо тээһээ хүлеэхэ хэрэгтэй гээд хэлэнэ.

Манай полководецууд холын хараатай. Украинада манай сэрэгүүд олоороо сугларааша болоно. Үнэн дээрээ, Рокоссовскиин шэлэһэн намаг соогуур совет сэрэгүүд гаража, гол сохилто хэхэнь ха юм. Фашистнууд Украинын зүгһөө добтолго хүлеэжэ, стратегическэ айхабтар ехэ алдуу хэнэ...

Экран дээрэ—дайн... Гаталшагүй намаг соогуур харгы гаргажа, улаан одотой танкнууд урагшаа гүйнэд.

Добтолго эхилээ! Байлдаануудай гал дүлэн... элбэгээр адхарһан шуһан. «Сүлөөлэлгэ» киногой түрүүшын хоёр хубида бидэнтэй уулзаһан дивизиин командир Орловые (артист Б. Зайденберг), капитан Цветаевые (артист Н. Олялин), медсестра Зоя басагые (артистка Л. Голубкина) болон бусадые харанабди. Эдэ сэрэгшэднай урданайхидаал адли аад, үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Курска дугаагай шэрүүн тулалдаанда хатуужажа, тад ондоо, дүй дүршэлтэй, мэргэн сэрэгшэд болонхой.

Энэ фильм дэлхэйн хоёрдохи дайниие үргэнөөр харуулна. Вашингтоной сэсэрлиг соогуур ябаһан президент Рузвельтыешье, бүдүүн сигараһаа һаладаггүй байһан Черчеллиишье харанабди.

Сохигдон һалахаяа мэдээд, Германиие «үхэлһөө» абарха һанаатай генерал, офицернүүд Гитлерые алаха гэжэ нюуса хэлсээ хэнэ. Энэнь тон һониноор харуулагданхай.

Гол сохилто хэгдээ! Фашис сэрэгүүд ухаа мэдээ алдан, СССР-эй газар дэрэһээ арилна. Совет сэрэгшэдэй урда Польшын дайда. Иигэжэ сүлөөлэлгэ эхилнэ.

«Сүлөөлэлгэ» киногой гур... хубиие зүрхэ сэдьхэлээ хүдэл... бүхэн харана. Түрүүшын ... Бэлигтэ генерал Ватутинай ... геранда болоһон конференци... добтолго... Москва... Кремль...

Оператор И. Слабневич ехэ ... мараар энэ фильм буулгаа. За... һууһан фронтовигууд: үнгэрһ... най ветерануудай үгэнүүд ... батална. Тиихэдэ фильмын ур... рааша тэрэ үеын шэрүүн ба... түхэлые, амисхаалые харуул... даа.

Дайнай гал дүлэн, буугай ... бомбонуудай тэһэрэлгэ ... Ю. Левитинэй хүгжэм кадр, ... бүхэндэ тааралдан табигдан... жиссер-постановщик Юрий Оз... оролдолго айхабтар ехэ гэжэ ... лэлтэй. Хэды олон артист, ... техникэ, танк, самолёдууд ... бааданаб! Европын олон гүрэ... тистнууд эндэ уригдаа ха юм. ... ехэ оролдолго һайн үрэ дүн ... ба: «Сүлөөлэлгэ» гэһэн киног... бадахи хубинь болохо «Гол со... шэглэл» гэжэ фильм ехэ гү... хатай, уран һайхан зохёол бол... даба.

Киногой дүрбэдэхи хуби... «Берлинэй түлөө тулалдаан» ... фильм буулгагдажа байнхай. Эн... кино түгэсэхэ юм.

Иигэжэ манай артистнууд, ... торнууд, режиссернууд, сцена... нууд агуу Совет Армиингаа, ... арадай баатаршалга харуулһа... полотно, ехэ зохёолоо дүүргэхэ... дүтэлбэ. «Хүрин тахалай» һаб... хүн түрэлтэниие абарһан совет... Совет Арми, Коммунис парти... рюулагдаһан энэ соло магтаал ... дайгаар, хүнэй шуһаар жүрөөд... тэ шангахан һануулга болохо. ... хын мөөрые гэдэргэнь эрьюу... хэншье шадахагүй. Дэлхэйн соци... буйгуулалтада дайсад хургаа... хүрөөд үзэг! Айхабтар шанга ... то абахаяа эртээнһээ мэдэг!

Эсэгэ ороноо хамгаалгын ... дайнай талмайда баатарай ... унагшадта, амиды үлөөд, Берли... рэ туг мандуулаад, мүнөө ажал... амаржа байһан ветерануудта ... соло! Тэдээндэ энэ кино зорю... на.

Г. ДАШАБЫЛ...

Москва хото.

ЗОНОЙ ЗАХИЛААР

Ажалшадһаа захил абадаг Улаан-Үдын номой магазинда шэнэ номууд ерэжэ эхилээ. Гол түлэб политическэ, уран һайханай номуудые хүнүүд олоор захижа абана. Тэдэнэрэй тоо жэл бүри олошорно. Мүнөө захилаар ерэһэн номуудай дунда журналистикын библиотекэһээ «В. И. Ленин. КПСС — хэблэл тухай» гэһэн 1-дэхи ном бии. Энээнһээ гадна, «Дэлхэйн искусствын дурасхаалай хүшөөнүүд гэһэн суглуулбариин гурбадахи боти абтажа, захил хэгшэдэй гарта оробо.

Уран һайханай литературын талаар Купринай 2-дохи боти, Твардовскиин 5-дахи боти гэхэ мэтэ номууд магазиндамнай абтаһан байна.

Совет литература шудалагшадта ашатай туһатай «Совет олонациональна литературын түүхэ» (3-дахи боти), «СССР-эй арадуудай хүгжэмэй түүхэ» (2-дохи боти) мүн магазинда ерэнхэй, ээдээ хүлеэжэ байна.

П. БУДОЖАПОВА.
магазиниие даагша.

КАЛИНИНСКА ОБЛАСТЬ. **Эндэхи уран һайханай олзоборилгын нэгэдэлдэ модоор, яһа болон шэлнүүдээр элдэб бүтээлнүүд хэгдэжэ байдаг. Илангаяа модоор хэгдэһэн зүйлнүүд хүнэй анхарал татана. Тус нэгэдэлэй уран зураашад ба мастернууд гансахан жэлдэ 300 шахуу элдэб сувенир болон наадахайнуудые хэжэ, наймаанда гаргаһан байгаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һиилүүршэн А. Ю. Перетягин «Ородой баатарнууд» гэһэн бүтээлнүүдые модоор һиилэжэ дүүргэбэ. Хажуудань мүн лэ тэрэнэй һиилэһэн бүтээл.**

ТАСС-ай фотохронико.

ҺОНИРХОМООР

Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой, һургуулинуудай ба «Дружба» кинотеатрай хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэлээр 8—10 классуудай һурагшадта зорюулагдаһан «Хэн болохом ааб?» гэһэн киновечер үнгэргэгдэбэ. Һонирхолтой уулзалга «Хүдэлмэришэн хүн, мэндэ амар» гэжэ уряа доро үнгэрөө. Тиимэһээ ниислэл хотымнай фабрика, заводуудай олон мянган хүдэлмэришэн арадай түрүүшүүл уригдаа бэлэй.

Уулзалга «Дружба» кинотеатр соо болоо. Энээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаа. Айлшад ухибүүдтэ шэлэһэн мэргэжэл тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө, хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалхыень уряалаа. Мүн сугларагшадта хүдэлмэришэд тухай фильмүүдһээ хэһэгүүд харуулагдаа.

850 хүнэй һууритай манай театрта билеэдүүд гүйсэд тараагдаа.

А. ГАВРИЛОВА,
«Дружба» кинотеатрай директор.

ЭРДЭМ НАУКЫН, ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША ТУҺАДА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН ГААНАҺАА

Космонавтнар В. А. Шаталов, А. С. Елисеев, Н. Н. Рукавишников гэгшэдэй һуужа гараһан «Союз-10» гэжэ замбуулинай онгосын огторгой соогуур ниидэлгые бүхы дэлхэй буурашагүй ехэ һонирхолтойгоор адаглан хаража байба. Энэнь Советскэ Союзай онсо гайхамшаг хубита болоно гэжэ тус ниидэлгые дэлхэйн хэблэл, эрдэмтэд тэмдэглэнэ.

* * *

ВАРШАВА. Космонавтнуудые һуулгажа гараһан «Союз-10» гэжэ замбуулинай совет онгосын ниидэлгэ тухай Польшын бүхы хэблэл түрүүшынгээ хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар тунхаглаа. Замбуулинай энэ шэнэ туршалга—совет эрдэм ухаанай хурдан түргэн хүгжэлтын, замбуулиниие шэнжэлхэ программын сэхэ шууд бэелүүлэгдэжэ байһанай гэршэ болоно гэжэ газетэнүүд онсолон тэмдэглэбэ.

Замбуулиниие шэнжэлгын программа тодорхойлон зохёожо ба бэслүүлжэ байгаа совет эрдэмтэд болон инженернүүдэй уг зорилгоёо сэхэ шууд баримталан гүйсэдхэдэгынь гайхалтай байна, баяр түрүүлнэ гэжэ Польшын мэдээжэ астроном, профессор А. Маркс мэдүүлбэ.

* * *

ПРАГА. Замбуулиниие шэнжэлхэ эрдэм ухаанай талаар Совет ороной хэжэ байгаа туршалга бүхэн шэнэ, гайхамшаг туйлалтануудаараа эрдэмтэдые, бүхы хүн түрэлтэниие гайхуулхаһаа гадна, эрдэм болон техникын саашанхи хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ угаа ехээр хубитаяа оруулна гэжэ Чехословакиин Наукануудай академиин президент, академик Я. Кожешник ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

* * *

БЕРЛИН. Совет замбуулинай шэнжэлгэнүүд манай дэлхэй дээрэхи хүнүүдтэ ехэ ашаг туһатай байна. Тиимэһээ совет эрдэмтэд болон технигүүдэй шэнэ баатаршалга бүгэдэ ниитын баяр түрүүлнэ. Советскэ Союзай замбуулинда хэһэн туршалгые ГДР-эй гражданинууд мүн лэ ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба гэжэ «Нойес Дойчланд» тэмдэглэнэ.

* * *

ПАРИЖ. Совет космонавтикын шэнэ туйлалтые генерал Робер Обиндер (Франциин замбуулинай шэнжэлгэ хэдэг национальна түбэй генеральна директор), ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ тон үндэрөөр сэгнэбэ: «Автомат техникын ба имагтал хүндэ хабаатай шанарнуудай тааралдал хадаа замбуулиниие шэнжэлгын эгээн зүб, эгээн хүсэд, эгээн ехэ боломжотой онол арга болоно. Огторгой замбуулиниие шэнжэлхэ үнэхөөрөө дардам харгы нээгдэбэ гээшэ. Урагшаа зориһон шэнэ ёһоной дабшалтын үндэһэ һуури табигдажа байна».

* * *

ДЕЛИ. «Индиин эрдэмтэд замбуулинай дайдые шэнжэлэн ашаглаха хэрэгтэ гайхамшаг шэнэ амжалтануудые туйлаһантайнь дашарамдуулан совет хүнүүдые амаршална»,—гэжэ Национальна физическэ лабораториин директор, доктор А. Р. Верма ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Замбуулиниие эрхэ мэдэлдээ оруулагшадта зорюулагдана

ЖЕНЕВЭ. ТАСС-ай корр. Е. Коржев иигэжэ дамжуулна: Замбуулинай дайдые шэнжэлэн ашаглаха хэрэгтэ хүн түрэлтэнэй туйлаһан амжалтануудта зорюулагдан, Женевэдэ, Нацинуудай ордопой үбэртэхи сэсэрлиг соо баригдажа байгаа «Космос» гэжэ дурасхаалай хүшөө замбуулинай замда совет гурбан космонавтын дүүлин гараһан тэрэ үглөөгүүр лэ дүүргэгдээ. Энэ хүшөө—Женевэдэхи ООН-ой отделенидэ Советскэ правительствын бэлэг болоно.

ГҮНДЫНХИД ТҮРҮҮЛБЭ

ЯРУУНА. **«Урожай» бүлгэмэй хүрдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр 800, 1000, 4000 метрэй ба 8 километрэй зайда урилдаагаар һаяхан мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.**

Командаараа Гүндын дунда һургуули I-дэхи, Үльдэргын — 2-дохи һуури эзэлбэ. Л. Шелехова, В. Бадмаева (Гүндэ), В. Цыдыпов (Нарһата), Л. Митыпов (Үльдэргэ) гэгшэд чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Ехэшүүлэй дундаһаа 8 километрэй зайда түрүүлһэн багша Ц. Б. Дондоков бултаниие хойно хаяжа, 28 минута 21 секунда саг харуулаа.

В. БАЙБОРОДИН.

МАЙН ХОЁРТО

ЭСТАФЕТЭДЭ БУЛТАДАА ХАБААДАЯ!

Хабарай урин дулаан үдэрнүүдэй нэгэндэ жэл бүри үнгэргэгдэдэг «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө заншалта урилдаан байгша оной майн хоёрой үдэр үнгэргэгдэхэнь. Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан энэ мүрысөөн Соведүүдэй талмай дээрэ үдэрэй 12 часһаа эхилхэ юм.

Заншалта болоһон энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын бүхы һургуулинуудай 8—10-дахи классуудта һурадаг хүбүүд, басагадай команданууд хабаадалсаха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай газетын кубогта хүртэхын түлөө түрүүшынхеэ урилдаанда хабаадалсаһан Кабанскын аймагай Сэлэнгын найман жэлэй һургуулиин хүбүүд, басагадай команда онсо шалгаржа, дамжуулгын хоёр кубок абаа һэн. Мүн эдэнэр энэшье жэлэй урилдаанда хабаадалсаха болонхой, эдэ үдэрнүүдтэ хоорондоо мүрысөө үнгэргэжэ, бэеэ һорижо байһаннинь һайшаамаар.

Мүн хотын 10-дахи классуудай һурагшад түрүү һууриин түлөө хоорондоо тулалдаха болоно. Энээнһээ гадна, техникум, училищи, ажалай резервын, үйлэдбэрнин коллективүүдэй дунда шанга тулалдаатай урилдаан үнгэргэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ институдуудай, спортын бүлгэмүүдэй мэдээжэ, хурдан солбон спортсменүүд түрүү һууриин түлөө эгээн холын зайда—нарин сэмбын фабрика хүрөөд, гэдэргээ—Соведүүдэй талмай хүрэтэр хоорондоо 15 километрэй зайда урилдаха болоно. Команда бүхэндэ найман жэлэй һургуулиһаа бэшэниинь, арба-арбан спортсменүүдһээ бүридэһэн байха зэргэтэй. Эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэхэ заншалта урилдаанда түрүү һуури эзэлһэн спортсмен, команда редакциин дамжуулгын кубок, грамотаар шагнагдаха юм. Хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлһэн команда диплом, грамотаар шагнагдаха байна.

Хүндэтэ спортсменүүд! Жэл бүри үнгэргэгдэдэг «Буряад үнэн» газетын ээлжээтэ—заншалта XXII урилдаанда эрхим амжалта туйлажа, хотынгоо ажалшадые баясуулха, урмашуулха байһандатнай найдаха байнабди.

ПРАВДА БУРЯТИ... МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: КП... ЦК-да, СССР-эй Министр... Соведтэ. Замбуулинай «Союз-... гэдэг онгосын Газар дээрэ бу... ерэһэн тухай ТАСС-ай мэдэ... А. Ефремовэй корреспонденци...

Хоёрдохи хуудаһанда: об... ной партийна эдэбхитэдэй ... лаан тухай тоосоон.

Гурбадахи хуудаһанда: ССР... ЦСУ-гай мэдээсэл. Баян ургаса ... говодой гарта гэһэн Б. Од... корреспонденци. Хилын саа... мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Л. ... тыновай статья. Нютагуудай ... нин. Соносхолнууд.

ЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ... 18.00 — «Би тренер болох... ратайб» гэһэн киноочерк. 18... — «Жизнь, прожитая наб... гэһэн телефильм. 18.45—... Сибирь» гэһэн кинож... 18.55 — «Буряадай парти... организациин түүхэһээ» ... дамжуулга. 19.15 — кон... 19.45 — «Их знают горы» ... һэн телеочерк. 20.00 — те... норама. 20.20 — Уран зохё... дамжуулга. 20.35 — «Арад... Наука. Техникэ» гэһэн ... жуулга. 21.20 — «Ну и ... дежь» гэһэн уран һай... фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ле... 35. Телефоны: редактора... 54-54, приёмная—54-93, ... редактора—68-08, зам. ре... тора—62-62, ответ. секр... —50-52, зам. ответ. секре... —66-76, отделы: пар... жизни —60-91, сельского ... зяйства—64-36, 63-86, ... ганды и агитации—56-23, ... мышленности и строит... —61-35, советского строи... ства и быта—69-58, куль... и школ—60-21, писем и ... селькоров—67-81, инфор... —34-05, общественная пр... 57-63. фотолаборатор... ная—56-62, машинное бюро... 33-61.

Н-03461, Заказ № 943.